

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kmečka zaščita in zadruga

V začetku februarja letos je izšla, kakor smo že takrat poročali, uredba o izmenah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetov, v kateri so bili izvzeti kmečki dolgovi pri kmetijskih zadrugah. Besedilo samo je bilo pa nejasno, zato je pravkar izdal minister za kmetijstvo pravilnik, ki jasno določa naslednje:

Zaščita kmečkih dolgov ne velja pri gospodarskih zadrugah vseh vrst, ki so osnovane in delujejo po obstoječih zakonih o zadrugah, ki imajo tudi kmete za člane in ki so včlanjene v kakšni zvezi, članici Glavne zadrugne zveze kraljevine Jugoslavije, odnosno v banovinski zadrugi za kmetijski kredit, članici Državne zveze zadrug za kmetijski kredit.

Po tem tolmačenju so izvzeti iz zaščite vsi kmečki dolgovi našim hranilnicam in posojilnicam, članicam Zadrugne zveze in Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani. To niso le dolgovi pri kreditnih zadrugah, temveč vsi kmečki dolgovi pri vseh vrstah zadrug (nabavljalnih, prodajnih, mlekarskih, strojnih, elektrarniških, stavbinskih, vodovodnih, živinorejskih, zavarovalnih, vinarških in drugih), ki so članice obeh gorenjih zadrugnih zvez.

Nagla izguba zaščite bi mogla povzročiti pri dolžnikih kmetih znatne motnje v gospodarstvu, zato je minister za kmetijstvo odločil, da ne smejo zadruga kar naenkrat izterjati vse dolžne vsote od doslej zaščitenega kmeta, temveč morajo predložiti do 5. maja za svoje terjatve iz dobe pred 20. aprilom 1932. ministrstvu za kmetijstvo odplačevalne načrte, ki jim jih bodo predpisale njihove zveze. Odplačila se bodo vršila vsekakor v roku več let.

Našim zadrugam bo s tem ukrepom mnogo pomagano, čeprav je še veliko vprašanje, ali

bodo dolžniki mogli v teh hudih časih držati se odplačevalnih rokov. Doslej zaščiteni dolžniki so seveda na slabšem, ker imajo mnogo krajši rok za vrnitev dolga in za polovico večje obresti od zaščitenih tovarišev, ki imajo dolgove pri nezadrugnih denarnih zavodih. Pripominjam, da so ostali kmečki dolgovi pri zasebnikih in nezadrugnih denarnih zavodih slej ko prej zaščiteni.

Pravilnik, ki je bil objavljen v «Službenih novinah» dne 5. t. m., se glasi:

Čl. 1. V smislu člena 5. uredbe z dne 2. februarja l. 1935. o izmenah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetovalcev z dne 3. avgusta l. 1934. so kmetijske zadruga gospodarske zadruga vseh vrst, ki so osnovane in delujejo po obstoječih zakonih o zadrugah, ki imajo tudi kmete za svoje člane in ki so včlanjene v kakšni zvezi, članici Glavne zadrugne zveze v kraljevini Jugoslaviji, odnosno v banovinski zadrugi za kmetijski kredit, članici Državne zveze zadrug za kmetijski kredit.

Čl. 2. Zadruga iz čl. 1. tega pravilnika bodo dobile plačane svoje terjatve, nastale pred 20. aprilom l. 1932., od svojih dolžnikov kmetov po odplačevalnih načrtih, ki jih bodo za zadruga predpisale njihove zveze, odnosno banovinske zadruga za kmetijski kredit. Te odplačevalne načrte odobrava minister za kmetijstvo kot vrhovno nadzorno oblastvo.

Čl. 3. Zveze in banovinske zadruga morajo v roku enega meseca po uveljavljenju tega pravilnika izdelati in predložiti ministru za kmetijstvo v odobrenje odplačevalne načrte iz čl. 2. tega pravilnika.

Čl. 4. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem objavljenja v «Službenih novinah».

Volilno gibanje

VOLILNI DNEVNIK V LJUBLJANI.

Kakor poročajo, bo začel izhajati v Ljubljani volilni dnevnik. Imenoval se bo menda «Glas Naroda». Njegova naloga bo, z vsemi močmi podpirati listo g. Jevtića pri skupščinskih volitvah.

ZBOR V BREŽICAH.

Te dni se je vršila plenarna seja sreske organizacije JNS za brežiški srez. Sejo je vodil predsednik sreskega odbora JNS g. dr. Drnovšek, ki je obrazložil pomen volitev za naš srez in orisal dosednji razvoj volilne borbe. Omenil je po srezu razširjene govornice, da bi bojevniki radi kandidirali rajhenburškega župnika g. Tratnika. Omenil je dalje, da je prijavljena kandidatura gosp. Kruleja iz Sevnice in da se govori tudi o kandidaturi g. dr. Vebleta iz Maribora. Nacionalni volilci pa so se že izrekli za dosedanjega poslanca g. Ivana Ureka. Gosp. Urek se je sicer glede na svoje zdravstveno stanje prvotno branil ponovne kandidature, naposled pa jo je vendarle sprejel. S pozivom, da naj vse organizacije JNS

gredo odločno na delo, je predsednik zaključil poročilo.

Živahno pozdravljen je nato izpregovoril gospod Ivan Urek. Pojasnil je, zakaj je prvotno odklanjal zopetno kandidacijo in zakaj se je potem odločil, da jo sprejme. Razložil je tudi svoje delo v stari narodni skupščini ter opozoril na težavne naloge, ki čakajo bodoče zastopnike našega ljudstva. Govorili so potem še skoro vsi navzočni odposlanci občinskih organizacij JNS. Vsi so se izrekli za kandidacijo g. Ureka, ki je bila pri glasovanju soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta.

NOVA KANDIDATURA V KRANJSKEM SREZU.

Kakor poročajo iz Kranja, je bila v zadnjih dneh prijavljena in pri kranjskem sreskem sodišču že tudi overovljena še ena kandidatura za kranjski srez. Kandidat je g. Karel Dolenc, trgovec in bivši župan iz Železnikov, njegov namestnik pa je g. Pavel Debeljak, posestnik v Poljanah nad Škofjo Loko. Gosp. Dolenc je naprosil

vladnega predsednika g. Jevtića za pristanek, da kandidira na njegovi listi.

IZ LITIJSKEGA SREZA.

V litijskem srezu so bile na listi g. Jevtića prvotno prijavljene kandidature litijskega župana g. Lajovica, dosedanega poslanca g. Mravljeta in šmartinskega župana g. Strmana. Zadnji «Kmetijski list» priobčuje zdaj izjavo g. Strmana, da je odstopil in da ne bo kandidiral, temveč da bo podpiral kandidacijo dosedanega narodnega poslanca g. Mravljeta.

Ker se tudi o kandidaturi bivšega litijskega župana g. Lebingerja na Jevtićevi listi ne govori več in ker je g. Birolla iz Zagorja odločno odklonil ponovno mu ponudeno kandidacijo, bosta na listi g. Jevtića v litijskem srezu kandidirala le gg. Lajovic in Mravljeta.

VOLILNI SHODI V NOVOMEŠKEM SREZU.

Bliža se čas volitev in prvi shodi v novomeškem srezu so se že vršili. Za nedeljo 7. t. m. so bili najavljeni shodi g. Bulca in g. dr. Režka, kandidatov na Jevtićevi listi.

Prvi shod g. dr. Režka se je vršil v Mirni v prostorih Smoletove gostilne. Shod je bil slabo obiskan. Sklicatelj je navzočnim pojasnil pomen bližajočih se volitev ter razpravljajal o javnih delih občine Mirne.

Nekaj ur kasneje se je vršil shod istega kandidata v Trebnjem, na katerega je prišlo še manj volilcev. V večjem obsegu se je pa vršil shod v popoldanskih urah na Čatežu, kjer se je zbralo nad sto ljudi. Na shodu pa so poslušalci enodušno zahtevali, da povzame besedo drug kandidat, g. Bulc iz Mirne, ki je bil tudi navzočen. Za svoja izvajanja je bil g. Bulc deležen splošnega odobravanja.

Ob 11. dopoldne je imel shod v Dobrničju gospod Bulc iz Mirne. Zbralo se je okrog 200 ljudi. G. Bulc je navzočnim obrazložil sedanjí politični in gospodarski položaj in pozival navzočne, naj 5. maja ne ostane nihče doma, marveč izpolni svojo državljansko dolžnost in pohiti na volišče, kjer naj odloči, kdo naj zastopa srez v narodni skupščini. Podrobno je razvijal program Jevtićeve vlade z gospodarskega stališča, zlasti glede na kmeta, delavca in obrtnika. Zborovalci so izvajanja g. Bulca odobraval.

PREKLICANE KANDIDATURE.

V murskosoboškem srezu je bila prijavljena in menda od sodišča že overovljena kandidatura bivšega ministra profesorja g. Ivana Vesenjaka iz Maribora na Jevtićevi listi. «Slovenec» pa je te dni poročal, da je profesor g. Vesenjaka umaknil svojo kandidacijo in da sploh ne namerava kandidirati na nobeni listi pri volitvah 5. maja. Prvotno se je govorilo, da bo g. Vesenjaka kandidiral na Jevtićevi listi v ptujkem srezu, ki ga je že svoj čas kot poslanec bivše SLS zastopal v narodni skupščini.

V zadnjih dneh so se razširile po Ljubljani govornice, da bo kandidiral tudi g. Stane Vidmar, ki zastopa v bojevniki organizaciji mnenje, naj bojevniki kot taki ne posegajo aktivno v sedanjo volilno borbo. V «Slovencu» je potem izšla tako izjava gosp. Vidmarja: «Glede na razne vesti in

vprašanja od vseh strani izjavljam, da pri sedanjih volitvah ne kandidiram na nobeni listi.»

NEKATERE NOVE KANDIDATURE V SLOVENIJI.

V novomeškem srezu se pobirajo podpisi za novo sresko kandidato na listi gosp. Jevtiča. Kandidat je g. inž. Josip Pavlin, mestni svetnik v Ljubljani, njegov namestnik pa g. Hubert Tomšič, gostilničar in posestnik v Trebnjem.

V črnomeljškem srezu bo poleg g. Lovšina iz Ljubljane kandidiral tudi gosp. dr. Koce, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani.

V murskosoboškem srezu bo kandidiral bivši poslanec SLS profesor g. Vesenjaj, v ljutomerskem srezu pa posestnik in bivši župan g. Rajh, tudi bivši krajevni voditelj SLS.

Vse te kandidature so mišljene na Jevtičevi listi. Na opozicijski Hodžerovi listi bo v Ljubljani kandidiral, kakor je že znano, kamniški odvetnik g. dr. Ivo Potokar, njegov namestnik pa bo g. dr. Fran Vidic, upokojeni vladni svetnik, tudi iz Kamnika. Kdo bo drugi kandidat, še ni znano. Prav tako je za ljubljanski okoliški srez znana dosedaj na Hodžerovi listi samo ena kandidatura. Kandidat je g. Anton Srakar, posestnik v Tomačevem, njegov namestnik pa gospod Ivan Povše, trgovinski pomočnik v Mostah.

LISTA DR. HODŽERE.

Kakor poročajo beograjski listi, je bila v Beogradu seja izvršnega odbora Hodžerove narodne stranke. Seja je predsedoval predsednik stranke in nosilec strankine liste g. dr. Svetislav Hodžera. Iz Slovenije je bil navzočen dr. Ivo Potokar. Na seji, ki je trajala polnih 12 ur, so določili strankine kandidate v vseh srezih, in sicer je v vsakem srezu postavljena samo ena kandidatura, odnosno v srezih z več mandati toliko kandidatur, kolikor je mandatov.

ŠE NEKATERI OPOZICIJSKI KANDIDATI V SLOVENIJI.

Pisatelj g. Radivoj Peterlin Petruška bo kandidiral na Hodžerovi listi v črnomeljškem srezu. Za namestnika bo imel posestnika g. Petra Veseliča. V črnomeljškem srezu bo kandidiral tudi g. Peter Koren, trgovec iz Črnomlja, na eni izmed opozicijskih listi.

V gornjegrajskem srezu bo na Hodžerovi listi kandidiral g. Franc Strucelj, posestnik in bivši župan v Brezju pri Mozirju, namestnik pa mu

bo g. Maks Turnšek, posestnik in gostilničar v Nazarjah.

Sresko sodišče v Gornjem gradu je že overilo podpise za kandidata na socialistični listi. Kandidata sta gg. Anton Koradej in Alojzij Breznik.

Kakor poročajo beograjska «Pravda» bo v Mariboru kandidiral na eni izmed opozicijskih listi tudi odvetnik g. dr. Vekoslav Kukovec.

Poleg kandidatur, ki smo jih že objavili, se je zdaj vendarle odločil tudi dosedanji poslanec gospod Alojzij Pavlič, da se bo vnovič potegoval za mandat, in sicer na listi kake opozicijske skupine. Njegov namestnik bo g. Karel Veber, posestnik in bivši župan v šentlenartski občini.

Na Hodžerovi listi bo kandidiral pri nas gospod Mihael Hrastnik iz Brstnika pri Laškem; njegov namestnik bo baje celjski odvetnik gospod dr. Ogrizek, ki bo kandidiral na isti listi menda tudi v šmarnskem srezu. Obadva gospoda sta veljala do zdaj za pristaša bivše SLS.

Sresko sodišče v Ljubljani je nedavno overilo podpise za kandidato na Hodžerovi listi v srezu Ljubljani okolici. Kandidata sta g. Anton Srakar, posestnik v Tomačevem, in g. Fran Jenko, sedlarski mojster v Medvodah. Namestnika sta g. Ivan Povše, trgovinski pomočnik v Mostah, in g. Jože Modic, posestnik v Vrbljenju.

Ljubljansko sresko sodišče je overilo tudi podpise za socialistični kandidaturi za mesto Ljubljano. Kandidata sta g. Stanko Likar, tajnik OUZD, in g. Lojze Sedej, magistratni uradnik in predsednik Delavske zbornice. Namestnika sta g. Pavel Škerlj, strojnik OUZD, in g. Ivan Čamernik, nameščenelec tobačne tvornice.

Pojavile so se že tudi vesti o bojovniških kandidaturah na Ljotičevi listi. Po teh vestih bosta v Ljubljani kandidirala odvetnik gospod dr. Kandare in bojovniški predsednik g. Avgust Kuster, v ljubljanski okolici pa g. Martin Zupančič, gozdar na Grosupljem, in g. Karel Kovič, krojač v Mostah.

Kandidata na Hodžerovi listi za Ljubljano sta odvetnik g. dr. Potokar in vladni svetnik g. dr. Vidic, oba iz Kamnika.

SOCIALISTIČNE KANDIDATURE V SLOVENIJI.

V gornjegrajskem srezu bo na listi g. dr. Topaloviča kandidiral g. Koradej, sedlar iz Šoštanj, njegov namestnik pa bo g. Alojz Breznik, delavec iz Nazarja. V logaškem srezu bo kandi-

diral tajnik Zveze lesnih delavcev g. Niko Bricej. V radovljiskem srezu bo kandidiral g. Čelešnik z Jesenic, kot namestnik pa g. Rozman iz Bohinjske Bistrice. V novomeškem srezu bo kandidat g. Jurij Stanko iz Ljubljane, njegov namestnik pa gosp. Anton Jakša iz Škrjančev pri Novem mestu. V prevaljskem srezu je kandidat g. Viktor Eržen iz Maribora.

HOMATIJE V BOJEVNIŠKIH VRSTAH IN «PRELOM».

V petek 5. t. m. je izšla dvojna številka «Bojevnika», glasila Zveze slovenskih bojevnikov, ki objavlja v uvodu poslanico g. Staneta Vidmarja vsem bojovniškimi prijateljem. Iz vsebine «Bojevnika» je razvidno, da je njegova skupina, iz katere je izšla pobuda za vse bojovniško gibanje, v celoti stopila na stran g. Vidmarja in se tudi javno izjavila za njegovo stališče. V listu odgovarja g. Vidmar na zadnjo okrožnico osrednjega izvršnega odbora bojevnikov, ki so jo podpisali gg. Kuster, Fabjančič, Šturm, Knez, Lorger, Sifrar, Matičič, Prezelj, Pavlin in Outrata, in zavrača njihov očitok, da je poslal svoje odprto pismo vsem organizacijam svojevoljno, brez sklepa in pooblastila osrednjega izvršnega odbora. Obenem ugotavlja, da so prav oni izdali svojo okrožnico na lastno pest, zlorablajoč pri tem naslov osrednjega izvršnega odbora, ki ga nosi okrožnica. Dalje ugotavlja nestvarnost odgovora Fabjančičeve skupine bojevnikov na njegove stvarne ugotovitve, češ da se iznikajo (njeni pisci) načelnim vprašanjem in izkušajo za vsako ceno speljati zadevo na stranski tir osebnosti, da se izgublja njihova okrožnica le v osebnih napadih, blatenju in klevetanju in da se zateka po pomoč k zavijanjem, podtikanjem in neresnici.

Zadnji «Prélom» poroča, da je glavni bojovniški volilni odbor izpremenil svoje ime in da se bo odselej nazival glavni volilni odbor Ljotičeve liste za dravsko banovino. Drugače je v zadnji številki «Préloma» zanimivo še to, da v njej ni več napadov na g. Vidmarja in njegovo skupino.

BEOGRAJSKI KANDIDATI.

V dvorani Češkoslovaškega doma se je vršilo te dni volilno zborovanje, na katerem so bili postavljene kandidati za Beograd, Zemun in Pančevó na listi g. Jevtiča. Kandidati so: predsednik narodne skupščine g. dr. Kosta Kumanudi, mini-

28 FARAONOV DEDIČ

Medtem ko je Uasif el Hajat nemo strmél pred se, sta se učenjaka vneto posvetovala, kaj naj pomeni po dosedanjih izkušnjah poslednji del tega otroškega zasnutka zemljevida.

Prvo vprašanje je bilo, kako daleč morajo še biti od skrivnostne oaze. Ko je Sodnik vse natančno premeril in preračunal, je dejal, da jo morajo doseči v treh ali štirih dneh, če ne bodo zgrešili prave poti.

Toda kje leži? Znamenja starodavne poti so se pri piramidi nehajala. Najbrž so bila nalašč skrbno zabrisana. Stari zemljevid pa je bil zelo nezanesljiv. Preprosto je našteval vrstni red znamenj in pripovedoval na važnih mestih: «Tu se obrni na levo — tu zavij na desno» in tako dalje, a da bi smer naznačeval po straneh neba, tega pa ne. Zato je bilo vsako kolikor toliko zanesljivo sklepanje nemogoče.

«Poslušaj!» je dejal naposled Hudaless, ki mu je menda šinila v glavo rešilna misel. «Saj ne gre za to, da bi prišli na določen del puščave. Tu na zemljevidu je rečeno, da leži oaza v dolini med visokimi gorami in da je kakšnih šestnajst tisoč egiptskih čevljev široka in nekako še enkrat toliko dolga. To se pravi po naših računih, da je široka okoli osem kilometrov, dolga pa šestnajst. Gore najbrž ne bodo prav pretirano

visoke. Najbrž bomo imeli opravka z nekoliko stisnjenimi griči. Če so visoki vsaj po tri sto metrov, se bodo videli precej daleč. Zdaj smo dva dni hoda od 'Pasje gore'. Tam pravi zemljevid: 'Isti moraš na levo, pa ne preveč'. Tako smo tudi storili. Po mojem mnenju je zdaj takole: Kakšnih trideset do petdeset kilometrov pred nami je naš cilj, ki je na vseh koncih znamenovan s hribi. Tega bomo pač laže našli kakor skriti vodnjak v brezmejni puščavi. Sicer je pot še zmeraj zelo težavna, toda verjetno je, da bomo svoj namen lahko dosegli, čeprav se ne bomo mogli natančno držati predpisane smeri.»

«Prijatelj, naj te objamem!» je vzkliknil Sodnik, ki se mu je po Hudalessovih besedah spet vrnila prejšnja dobra volja. «V resnici si nam našel tolažbo, ki nam je bila potrebna, skoraj tako potrebna kakor voda. Zame je kar sramotno, da kot zemljepisec nisem tega sam odkril. Seveda, naš cilj je dovolj velik, da ga skoraj ne bomo mogli zgrešiti.»

«Dà, če nam prej ne zmanjka moči», je pomenljivo dodal Hudaless. «Pomisli, da imamo za najmanj tri dni naporne poti in niti kapljice vode!»

«Seveda, seveda», je odvrnil Sodnik, ne da bi bil izgubil pogum, «toda upanje je dobro svarilo.»

Uasif el Hajat in Neli sta se tudi pomirila, ko sta jima učenjaka povedala svoje mnenje.

«To je morda samo poslednja izkušnja, ki jo pošilja nebo meni», je dejal Kopt. «Svarilo je, da ne pozabim svojih dolžnosti, če me primejo izkušnje. Pojdimo zdaj, prijatelji!»

«Dà, pojdimo», je pritrdil Sodnik. «Naše priprave bodo danes žal hitro urejene. Tu je šest ploščic čokolade. To se pravi poldruga za vsakega. Razdelil jo bom. Tudi steklenico konjaka imamo, ki jo bom pa kar jaz spravil. Odprli jo bomo šele takrat, ko nam bodo začele moči pojemati. Žganje bi nas izprva sicer nekoliko poživilo, toda prav kmalu bi se vrnila žeja s podvojeno silo. Zato smemo seči po tem pripomočku šele v poslednjem trenutku.»

«Če bi imeli vsaj kakšen požirek vode!» je zastokal Kopt. «Od strupa, ki ga je izdajalec prinesel kavi, me še zdaj peče grlo. Če se bo temu zlu pridružila še žeja, ne vem, kako se bo to končalo.»

«Le pogum, prijatelji», jih je bodril Sodnik. «Na žejo bomo mislili šele tedaj, ko jo bomo že čutili. Zdaj pa dalje!»

Uasif el Hajat je hitro obiskal še enkrat piramido svojega prednika, da se je od nje poslovil. Potem so šli.

V začetku so prišli hitro dalje. Gibanje je prignalo celo neprijetno praskanje v grlu, ki je motilo zlasti Uasifa el Hajata. In po sipinah so se hitreje pomikali, ker niso imeli več upornih in nerodnih velblodov. Toda ko so naposled po

sier za gozdove in rudnike g. dr. Svetislav Popović, upokojeni pomočnik ministra g. Jeremija Protić, kotlar g. Mihajlo Stojadinović in trgovec g. Bora Gjuric; njihovi namestniki pa predsednik pančevske občine g. Vasa Isajlović, zemunski prota g. Branko Paunović, lekarnar g. Milivoj Jevremović, književnik gosp. Dušan Nikolić in strojnik g. Ognjan Krstić.

Politični pregled

Za prihodnje dni

je napovedana konferenca Anglije, Francije in Italije v Stresi,

kjer naj bi se sklepalo o tem, kaj se naj stori proti Nemčiji, ki je proti mirovni pogodbi uvedla splošno vojaško dolžnost. To bo vsekakor važna konferenca, dasi je opažati razdvojenost med državami v pogledu načina, kako naj se postopa proti Nemčiji. V Stresi pa bodo tudi razgovori o drugih mednarodnih vprašanjih, zlasti takih, ki se tičejo ohranitve in utrditve miru. Verjetno pa ni, da bo v Stresi prišlo do kakih določnih sklepov.

Poljski dnevnik «Kurier Varšavski» prinaša članek, v katerem obravnava italijansko-jugoslovenske odnose in pravi, da so

izpremembe v italijanski politiki nasproti Jugoslaviji

sprejeli z zadovoljstvom, dasi z nekim pridržkom. List pravi, da se je v Rimu začela nova balkanska politika, ki je opustila ost proti Jugoslaviji. Zmaga Jugoslaviji prijateljske struje v Bolgariji, okrepitev nacionalističnega vpliva v Albaniji in tudi polom grške revolucije so dali Jugoslaviji vodilno mesto na Balkanu.

Nemški listi so zadnje dni mnogo pisali o madžarskih volitvah in so soglasno ugotavljali,

da so bile madžarske volitve najsramotnejše volitve, kar jih je bilo kdaj v Evropi.

«Der Angriff» piše med drugim, da je 550.000 Nemcev in 250.000 Slovakov, živečih na Madžarskem, dobilo le enega poslanca. Sramotno postopanje Madžarske je tem bolj obsodbe vredno, ker se Madžarska neprestano pritožuje nad Češko slovaško in Rumunijsko, češ da zatirata madžarsko narodno manjšino. List naglašuje, da nima Madžarska nikake pravice, pritoževati se nad državami Male antante, ki so stokrat bolj prosvetljene kakor tisočletna Madžarska.

solničnem zahodu obstali, so bili vsi brez moči. Komaj so se premagali, da niso pojedli vse čokolade. Tudi žeja se jih je že lotevala, in sicer precej hudo.

Drugo jutro so se prebudili vsi težkih glav. Toda sila jih je pognala na noge. Korakanje je postajalo čedalje hujša muka in moči so jim začele odpovedovati že v zgodnjih popoldanskih urah. Molče so pojedli čokolado, ki jim je ostala od prejšnjega dne. Potem so legli v pesek in na mestu zaspali, ne da bi se bili zmenili za solnce, ki jih je neusmiljeno žgalo. Pekoča žeja, ki jih je ubijala že čez dan, jih je zasledovala tudi ponoči. Vsi so imeli hude sanje.

Sodnik se je najbolj premagoval. Poznalo se mu je, da je vajen pomanjkanja in pritrgovanja. Le nekaj ga je skrbelo.

Neli!

Kaj bo z njo?

Alli bo vzdržala?

Zjutraj so se zbudili v obupnem razpoloženju. Ko jih je Sodnik vse po vrsti zbudil, jih skoraj spoznal ne bi bil. S krvavo podplutimi očmi je strmei Hudales vanj in Uasif el Hajat je bil tak, kakor bi se mu bilo mešalo. Tudi Neli je bila vsa nblila in se kar predramiti ni mogla. Ko so se hoteli dvigniti, so jim mišice odpovedale službo.

S težkim srcem se je odločil Sodnik, da bo dal vsakemu požirek iz steklenice s konjakom. Sredstvo je takoj učinkovalo, toda prepričan je bil tudi, da se bodo kmalu pokazale posledice

NAJBOLJŠE PERETE Z

Zlatorog
TERPENTINOVIM MILOM!

Iz Beograda poročajo, da je

pravosodni minister sestavil komisijo za izdelavo zakonskega predloga o pobijanju zlorab v javni službi.

Zakon bo imel hude kazni za krivce, ker bo njegov namen, trebiti in onemogočati korupcijo.

GOSPODARSTVO

NOVA NEVARNA BOLEZEN VINSKE TRTE.

Banska uprava opozarja vinogradnike, da se je pojavila v dravski banovini nova, doslej še nepoznana bolezen na vinski trti, ki ima svoj sedež v strženu. Odtod ime bolezen stržena. Bolezen je bila doslej razširjena v Italiji, v Franciji in v zadnjih letih tudi v Avstriji, odkoder se je verjetno zanesla k nam. V Jugoslaviji so doslej okuženi vinogradi v nekaterih srezih dunavske banovine, izsledil pa so se tudi posamezni primeri v dravski banovini, kar je dokazano na primer za Konjice. Obstaja pa upravičena bojazen, da se je bolezen razširila tudi v Slovenjgradu, v Slovenski Bistrici in Gornji Radgoni, morda pa tudi drugod.

Bolezen povzroča posebna glivica, ki je zelo nevarna, ker je v strženu trte, tako da je vsako zdravljenje nemogoče in se obolelo trsje po sedanjih poizkusih sploh ne dá ozdraviti.

Možnost okuženja obstaja: ako izvira cepič ali podlaga od okuženega trsja; ako pride trta v zemljišče, ki že ima klice te bolezni; pri rezi vinograda zaradi prenosa z rezilnim orodjem ali pri kopi zavoljo prenašanja bolezni z motiko.

Glavni znak te bolezni je, da ostane stržen pri trtah sicer dobro razvit, vendar pa počasi porjavi in celo počrni. Tudi mejica (diafragma),

ki je pri zdravem trsju v enoletnih poganjkih zelena, počrni in v strženu nastanejo na tem mestu razpokline. Kasneje se razpokline širijo in stržen počasi razpada.

Ostali znaki te bolezni so še: Vinogradi hujajo. Trsje zaostaja v rasti. Poganjki in medčlenki pri poganjkih so včasih skrajšani. Lubje je razcefrano. Očesa poganjajo nepravilno. Barva listja je bledikasta, ponekod tudi rjavkastordeča, listje pogosto skodrano. Bolezen se vleče nepažena leta in leta, dokler se očitno ne pokaže. Trte rodijo malo ali skoro nič, cvetje se usiplje.

Da se prepreči širjenje te nevarne bolezni, je potrebno: da se izkrcijo trte, pri katerih se je ugotovila ta bolezen in na mestu sežgejo; da se v dvomljivih primerih pošljejo po občini ali sreskem načestvu trsni material, posamezni okuženi deli ali najboljše cela trta s koreninami vred v zaprti posodi banovinski kmetijski poizkusni in kontrolni postaji v Mariboru in istočasno tudi enološki postaji v Vršču v preiskavo; preiskava in pošiljka sta brezplačni in prosti kolka; o pošiljki naj se obvesti tudi banska uprava. Pri krčenju obolelih trsov naj se korenine preveč ne ranijo, ker pridejo sicer klice bolezni v zemljo in povzročajo tam novo okužitev.

Pri rezi sumljivih vinogradov naj se rezilno orodje pogosto razkuži v čistem alkoholu. Paziti je tudi pri kopi, da se trta ne rani in ne prenesejo z orodjem klice te bolezni.

Ker se prenaša bolezen stržena zlasti iz okuženih trsnic, bo banska uprava v bodoče pazila, da se cepljenke iz okuženih krajev ne bodo razpošiljale drugam. Zato bo ves trsni material pred prodajo strogo pregledala in šele nato dovolila prodajo. Vinogradniki naj odklanjajo vse cepljenke, ki niso prvovrstne in dobro raste, ker so slabo zarasle cepljenke za okuženje posebno dovzetne.

«Fata morgana!» je jeknil Sodnik tiho predse. Opotekel se je v pesek, skrnil obraz v dlaneh in pretresljivo zaihtel. «Neli, kaj bo z nama...»

Tudi vseh njegovih tovarišev se je polotil obup. Razočaranje jim je ohromilo vse moči, ki so se jim bile malo prej zbudile, kajti zdaj so vedeli, da jih je goljufiva slika zmedla. Dà, ta oaza mora biti nekje v bližini, toda najmanj še dober dan hoda.

Tega napora pa ne bodo več zmogli.

V trenutku, ko so videli rešitev pred seboj, so se zavedeli, da so zapisani pogubi.

In tudi če bi prišli v oazo — kako jih bodo tam sprejeli? Renfanhova piramida je dala slutiti, da sprejem ne bi bil preveč prijazen...

Pol ure so čepeli brez moči v pesku. Naposled jih je Sodnik le nekako opogumil.

«Naprej!» je kar zakričal. «Naprej! Nedvomno so nas videli. Vsak korak nas približa rešitvi. Potem je dvignil onemogle prijatelje. Neli je prišel pod roko.

«Prišli so do srede doline pod naslednjo peščino, ki je bila precej ozka.

Toda tedaj je začelo solnce spet z vso silo pripekati. Kopt se je začel opotekati in se je potem zgrudil. Hudales ga je poskusil pobrati, pa je sam obležal zraven njega. Tudi Neli se je pod njegovo roko že sumljivo majala. Toda tožila ni. Zaupala je vanj...

On pa je vedel, da mu grozi ista usoda. Samo če pride do oaze, lahko reši tovariše.

na izmučenih telesih, ker deluje žganje na oslABLJENE ude še dosti huje kakor na spočite.

Sodnik, ki je bil od mnogih potovanj že precej utrjen, se je še nekako držal pokoncu. Zato se tudi ni lotil pijače.

Naslednjo sipino so prelezli le z največjo težavo. Tedaj pa so zagledali prizor, ki jih je bolj osvežil kakor vsako zdravilo.

Za prihodnjo sipino so se pokazali temni griči, ki so bili komaj še za pol dneva hoje daleč. Da so to robovi baze Tuat, je bilo nedvomno, kajti na vrhu enega izmed njih se je premikalo neko nezatno, a vendar dobro vidno bitje, nedvomno človek, ki jih je moral opaziti, ker je takoj nato začel dajati nekakšna svetlobna znamenja v dolino za seboj.

Nehote so vsi štirje popotniki zdrknili na kolena in se zahvalili usodi, ki jim je v zadnjem trenutku pokazala rešitev.

«Naprej!» je vzkliknil Sodnik, ki ga je potem kar vrglo kvišku. «Samo še ena ali dve peščini, pa bomo na cilju. Tedaj bomo rešeni vseh težav. Nedvomno so nas opazili in nam bodo prišli naproti.»

Hotel je iti dalje, toda iznenada mu je noga obstala in iz grla se mu je iztrgal hripav, skoraj živalski glas. Njegove oči pa so se kakor mrtve zastrmele proti oazi.

Nad griči, ki so tako prijetno vabili z obzorja, se je zdaj pokazala njihova obratna slika, in sicer v blede rožasti barvi.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ljubljanskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: volom I. vrste 3.50 do 4, II. 2.75 do 3.50, III. 2 do 2.75, kravam, debelim, 2 do 3.50, klobasaricam 1.50 do 2, teletom 4.50 do 5.50, prašičem 5 do 6.50 Din; prasci za rejo so bili po 100 do 150 Din za rilec (6 do 12 tednov stari), konji po kakovosti in velikosti pa od 500 do 4000 Din za rep.

Sejmi

15. aprila: Skaručina, Škocijan pri Mokronogu, Sv. Peter pod Sv. gorani, Št. Janž pri Dravogradu, Cankova, Poljčane, Višnja gora;
16. aprila: Križevci v Prekmurju, Ptujška gora, Črnomelj;
17. aprila: Dolnja Lendava, Grahovo, Kapele pri Brežicah;
18. aprila: Konjice, Laško, Rajhenburg, Stična;
20. aprila: Št. Ilj pod Turjakom.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (z že všteto premijo v znesku 28.50 %):

- 1 nizozemski goldinar za 29.62 do 29.77 Din;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 211.93 do 213.98 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.59 do 43.95 Din;
- 100 francoskih frankov za 289.60 do 291 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 183.42 do 184.52 Din;
- 100 italijanskih lir za 363.84 do 366.93 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.60 do 8.70 Din. Vojna škoda se je zaključevala v Zagrebu po 375 Din.

Kratke vesti

= Zaščiteni denarni zavodi. Ministrstvo za trgovino in industrijo je zadnje mesece pričelo reševati prošnje za zaščito, ki so jih denarni zavodi že lani vložili po prejšnji uredbi o zaščiti denarnih zavodov. V celoti gre za 196 denarnih zavodov (brez kreditnih zadrug), ki zahtevajo odlaganje plačil, za 13 zavodov, ki zahtevajo izvenkonkurzno likvidacijo, in 9 zavodov, ki zahtevajo sanacijo. V dravski banovini je doslej odobreno odlaganje plačil naslednjim zavodom: Obrtni banki v Ljubljani (z obrestno mero 2 odstotkov na stare vloge), Občinski hranilnici na Vrhniki (z obrestno mero 3 odstotkov za stare

vloge), Mestni hranilnici v Ormožu (z obrestno mero 2 odstotkov za stare vloge) in Mestni hranilnici v Črnomlju (z obrestno mero 3 odstotkov na stare vloge). Izvenkonkurzna likvidacija pa je odobrena Konsumnemu društvu za Slovenijo v Ljubljani.

= Nabava plemenske živine. Z odlokom kmetijskega ministra so določeni ti-le zneski za odkup plemenske živine: 100.000 Din za odkup bikov, 50.000 Din za odkup žrebet in 100.000 Din za odkup merjascev in ovnov. Odkupljena plemenska živina bo razdeljena zlasti med živinorejske zadruge, potem pa tudi med ugledne živinorejce in odgajalce živine na področju dunavske, moravske, drinske in vardarske banovine. Razen tega zneska je dovoljeno še 50.000 Din Združenju kmetovalcev dunavske banovine; en del se bo porabil za nagrade, drugi pa za kritje izdatkov pri prireditvi živinorejske razstave v Novem Sadu.

DOPISI

BREGANA. Dramski odsek Sokola je pokazal v zadnjem času precejšnjo živahnost. Tako je v prejšnjem mesecu gostoval v Zabukovci pri Celju z dvema igrama, in sicer z »Županovo Micko« in »Snubačem«. Za ta mesec nam pa pripravljata »Tri vaške svetnike«, veseloigro v treh dejanjih, ki jo bo uprizoril v nedeljo 14. t. m. v sokolski dvorani na Bregani.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. »Domovina« se bo odslej tudi tukaj dobivala, in sicer jo bo prodajala trgovina z mešanim blagom Valter Reš. Posamezne številke so po dinarju.

JARENINA. (S m r t n a k o s a.) Vigred vstaja in budi vse k novemu življenju. Človeku se posebno miho stori, če vidi smrtno koso zamahniti ob vstajenju narave. Tudi v Jarenini je ob rojstvu pomladi bela žena ugrabila dve življenji. V torek 3. t. m. sta legla v grob Franc Cehner z Jareninskega vrha in Franc Teršavec iz Gačnika, oba vrla moža. Cehner je bil polnih 51 let vesten in pošten viničar pri eni in isti kmetiji in skrben družinski oče. V poštenosti je vzgojil tudi svoje otroke. Prav tako priljubljen je bil Franc Teršavec. Kako radi smo ob njegovih mlajših letih poslušali njegov klarinet in njegove gosli! S kakim veseljem je sodeloval v pevškem zboru v cerkvi in izven nje. Jareninski domovi pa pri-

čajo o njegovi slikarski spretnosti. Cehner in Tršavec, blag vama spomin!

ORMOŽ. Ptujski pododbor Zveze kmečkih fantov in deklet je priredil tridnevni prosvetni tečaj za dekleta v risalnici meščanske šole v Ormožu. Tečaj je vodil predsednik pododbora Jožko Tomažič, ki je ob otvoritvi pozdravil zastopnika sreskega načelnika g. Rozmana in vse prisotne goste in predavatelje. Predsednik mestne občine g. dr. Horvat je v pozdravnem govoru želel mladini mnogo uspeha. Načelnica ženskega odseka Lojzika Štamparjeva je po pozdravu pozvala dekleta, naj pazno sledijo izvajanju predavateljev. Uvodno predavanje o življenju in delu blagopokojnega kralja je podal g. Ivan Vadjnal iz Huma. Sledila so redna predavanja, ki so jih imeli dr. Horvat, Ana Vadjnalova, Ivan Kronovšek, Mira Kolaričeva, dr. Ciril Kocmur, Alojzij Tomšič, Stanko Zorčič, Olga Šijančeva, Srečko Vittori, Jožko Nardin in zaščitna sestra Zdravstvenega doma iz Maribora. Poleg koristnih predavanj so predvajali tudi zdravstveni film. Dekleta so si poleg tega ogledala zemljiško knjigo, zdravilišče dr. Majeriča in posetila predstavo v kinu. Udeleženk je bilo 32 iz raznih vasi ptujškega okraja.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Dramski odsek Društva kmečkih fantov in deklet pripravlja za praznike Petrovičevo vaško veseloigro »Ploho« z lepo predigro. Predstava bo 22. t. m. ob pol 15. v bolfenski šoli. Vsi, ki bi se radi prijetno razvedrili, porabite ugodno priliko!

SV. LOVRENC NA DRAVSKEM POLJU. Novoustanovljena sokolska četa priredi po petih tednih svojega obstoja Deutsch-Finžgarjevo »Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa« v 11 slikah. V igri bo sodelovalo nad 30 igralcev pod vodstvom požrtvovalnega mladega učitelja g. Pavla Šegule. Pasijon bo uprizorjen na dvorišču Zdolškove gostilne na cvetno nedeljo ob pol 16. uri za goste iz sosednjih far, zvečer ob 19. uri pa bo predstava po znižani ceni za domačine. Za igro vlada veliko zanimanje.

VOJNIK. V nedeljo popoldne je sokolski dramski odsek priredil v dvorani posojilnice dramo »Mati«. Kljub temu, da je igra težavna, se je prav dobro odigrala. Ne moremo se dovolj lepo zahvaliti neumornemu g. Gorečanu za izvrstno vodstvo igre in vsem igralcem in igralkam za lepo podajanje. Med odmorom se je na primeren način počastil tudi spomin na našega

Občudoval je Neli. Kje je našla toliko moči, da je tako dolgo vztrajala? Toda vedel je tudi, da ji ne sme več pomagati, če noče zapraviti še svojih poslednjih moči.

Zato jo je pustil pod nizkim gričkom, ki je imel še nekaj sence.

Poljubil jo je in ji šepnil:

«Neli, iti moram dalje... Sam... Če bom imel srečo, se vrnem s pomočjo... drugače pa se zadnjič vidiva...»

Z drhtečo roko jo je pogledal po laseh. Solza se mu je zaiskrila v očeh. Potem se je naglo obrnil.

Dolgo je še strmela za njim, ko se je počasi oddaljeval... Potem se ji je vse zameglilo pred očmi...

Izgubila je zavest.

Sodnik je bil že daleč. Čedalje huje je čutil, kako mu telo hromi, kakor bi bili njegovi udje iz železa. S skoraj nadčloveškim naporom je zlezal na naslednjo sipino. Toda ko bi se bil moral spuštiti v globel, je bilo tudi z njim konec. Padel je naprej in se začel nezavesten valiti po pobočju navzdol, čedalje hitreje in hitreje, dokler se ni ustavil v dolini v globokem pesku.

Dvakrat ali trikrat je še kazalo, da se mu vrača zavest. Vztrepetal je in se hotel dvigniti, toda telo ni več ubogalo njegove volje. Obležal je.

Obležal je in izgubljen je bil, tako blizu zelenega cilja.

Enaindvajseto poglavje.

Naslednje jutro se je pomikal čuden sprevod proti kraju, kjer smo bili zapustili štiri nezavestne popotnike.

Spredaj je jezdil na osličku častiljiv starec, ki je bil po glavi obrat. Telo mu je pokrivala samo srajci podobna halja iz snežnobelega platna. Okoli vratu je imel čudovito lepo okrasje iz zlatih niti in kroglic. V desnici je nosil egipčansko palico čudnih oblik.

Poznavalec stare zgodovine bi bil takoj vedel, da mora biti velik duhovnik kdo ve kate tega boga.

Zraven njega je stopal peš nosilec perjanice, ki je zasenčeval s perjanico iz nojevega perja starčevu glavo. Za njim je stopalo kakšnih dvajset mož v preprostih oblekah ljudstva. Za seboj so vlekli najmanj toliko oslov, ki so bili obloženi z mehovi za vodo in košarami za živež.

Ko so zagledali z vrha peščine Sodnikovo telo v pesku v kotlini, je dejal možak, ki je nosil pahljače, starcu:

«Moj nasvet je bil torej dober.»

«Kakšen nasvet?»

«Ta, gospod, ko sem ti prigovarjal, da pojdemo še malo dalje. Tudi stražnikova izpoved je zdej dokazana.»

«Kdo ve, ali je bil nasvet dober», je počasi odvrnil starec. «Morda ni bilo prav, da sem te poslušal. V miru in slogi smo živeli, dokler nismo prišli v dotiko s svetom. Ali mi moreš ti jamčiti,

da bo prišel s temi tujci blagoslov v našo dolino?»

Mož s pahljačo je v zadregi povsobil glavo.

Ker so bile tu peščine zelo blizu vsaksebi, je prišla karavana že čez pol ure do nezavestnega Sodnika.

Bil je že skrajni čas, da so mu prišli pomagat. Črte njegovega obraza so bile od nepopisnih bolečin že vse spačene, koža je bila višnjevo podpluta in pene so se mu že nabrale na ustnicah.

Izprva so sploh mislili da imajo opravka z mrličem. Da, mož s pahljačo, ki je moral biti zelo dobrega srca, je celo sočutno in prestrašeno vzkliknil:

«O, gospod, prepozno smo prišli. Duša je že zapustila to telo!»

«Morda bi bilo to bolje,» je odvrnil starec zbegano, «vendar pa se mi zdi, da si se zmotil. Natanko ga preiščite, ker ne maram, da bi bili mi krivi njegove smrti, če ga je še mogoče rešiti.»

Še preden je dogovoril, se je sklonilo nekaj njegovih spremljevalcev nad nezavestnim Sodnikom. Eden izmed njih je pritisnil uho na njegovo razgaljeno srčno stran in vzkliknil:

«Živ je, gospod! Srce mu utriplje, čeprav nekoliko tiho.»

«Previdni bodite,» je ukazal starec. «Dajte mu vode, toda le po kapljicah in samo toliko, da vam od žeje ne umre. Če bi mu dali preveč piti, bi utegnil izgubiti razum.»

(Dalje prihodnjič.)

blagega kralja Aleksandra I. in slovesno smo se zaobljubili, da hočemo čuvati našo ljubljeno Jugoslavijo.

DOMAČE NOVOSTI

* **Ban dr. Puc na inspekcijskem potovanju.** Na svojem prvem inspekcijskem potovanju je prispel ban dravske banovine g. dr. Dinko Puc v ponedeljek v Maribor, kjer so ga na postaji sprejeli mariborski župan g. dr. Lipold, oba sreska načelnika, zastopniki cerkvenih oblastev in drugi. V teku popoldneva so bana posetili tudi mariborski škof g. dr. Tomažič, komandant dravske divizije general g. Nedeljković, ki se je mudil v Mariboru, in poveljnik mesta general g. Hadžić. V torek je g. ban sprejel župane in razna odposlanstva. Iz Maribora se je odpeljal g. ban v Ptuj.

* **Koroških Slovencev naštejejo zmerom manj.** Leta 1923. je bilo na Koroškem 371.194 duš. Po zadnjem štetju je število prebivalstva naraslo na 407.371. Najlepše pri tem je, da se je po avstrijskih podatkih število Slovencev zmanjšalo! Po teh podatkih je bilo leta 1923. na Koroškem še 37.292 prebivalcev, ki so se prijavili kot Slovenci. Po najnovejši statistiki pa je bilo takih oseb samo še 26.738. Med 26.000 Slovenci je navedenih 1876 tujih državljanov.

* **V istrskih cerkvah odpravljeni naši napisi.** Italijanska policijska oblastva v Pulju so izdala odlog vsem občinam, da morajo nemudno odpraviti vse slovenske in srbskohrvatske verske napise po katoliških cerkvah. Ta odlok, ki je sledil svoječasni odpravi slovenskih napisov na nagrobnih spomenikih, ukinjenju slovenskih šol in društev in uporabi slovenskega jezika v cerkvi, je izzval v javnosti veliko pozornost. Ker pa je odlok v očitnem nasprotju z določbami konkordata, ki ga je sklenil Mussolini z Vatikanom, pričakujejo, da bodo proti temu postopanju policijskih oblastev posredovala cerkvena oblastva.

* **Rumunski princ z letalom v naših krajih.** V sredo 3. t. m. je pristalo na ljubljanskem letališču pri Devici Mariji v Polju dvokrovno ameriško letalo, ki ga je pilotiral rumunski princ Konstantin Cantacusina. Bil je na direktnem letu iz Bukarešte v Milan. Ko pa je bilo letalo nad Delnicami, je zašlo v tako meglo, da se je moralo vrniti in je nato pristalo na zagrebškem

Ženske!

Pranje s SAMORAD pralnim praškom Vam bo v veselje, bleščeče belo perilo Vaš ponos

Zahtevajte odločno

Samorad pralni prašek

Izdelan na podlagi olivnega olja.

letališču. Iz Zagreba je princ odletel v sredo, pa je spet zašel v hudo meglo in je moral pristati v Ljubljani. V družbi princa je bil tudi poročnik Papana, znan rumunski sportnik. Ze v četrtek sta hotela odleteti iz Ljubljane, zašla sta pa v sotesko nad Iškim Vintgarjem in sta se spet vrnila na letališče. Ostala sta v Ljubljani do petka opoldne, ko sta se spet dvignila in odletela v Benetke. Princ in njegov spremljevalec sta si ogledala Ljubljano in njene zanimivosti, bila sta tudi na nebotičniku in sta se zelo laskavo izrazila o lepoti mesta, pa tudi o dobri kuhinji.

* **Zakon o zaščiti koristnih ptic.** «Službene Novine» z dne 13. marca in «Službeni list» z dne 16. marca sta prinesla točno besedilo dopolnilnih členov novega lovskega zakona iz leta 1932., ki so bili sprejeti na zadnji banovinski skupščini. Poglavje IV., člen 13., pa navaja vse za kmetijstvo in gozdno gospodarstvo koristne ptice, ki se ne smejo ne loviti, ne prodajati in ne kupovati. Njih gnezda se ne smejo razdirati in njih jajca ne uničevati. Navedenih je 109 vrst koristnih ptic, izmed katerih je okoli 79 vrst naših domačih gnezdilcev. Kot redke ptice pri nas so vseletno zaščitene velika uharica, ribji orli, belorepec, sršenarji, kačarji (planinski in ruski), dalje krogarji, velika in mala bela čaplja. Med nadaljnje zaščitene koristne ptice spadajo vse naše domače ptice pevke, kakor na primer vse vrste kosov, taščice, penic, škrcancev, slavcev, cip, sinic, lastovk in muharjev, kobilarji, škorci, ščinkavci, zelenec, čizek, lišček, griljček, repnik, kalin, strnadi, vse žolne in detli, krivokljuni, kukavice,

postovke in druge. Mnoge izmed naših domačih ptic so žrtve brezvestnih ptičarjev, ki jih love, da jih prodajajo ali pa celo posnemajo naše sosedo pri njih brezsrčnem pokončavanju teh tako koristnih ptic za uživanje. Zato je dolžnost vsakega posestnika sadnega vrta, polja in gozda, kakor tudi ljubitelja ptic, paziti in naznaniti vsako protipostavno lovljenje navedenih koristnih ptic ornitološkemu observatoriju (opazovalnici ptičjega življenja) v Ljubljani, ki bo ukrenil vse nadaljnje, da se krivci čim strože kaznujejo.

* **V desetih letih je v naši državi umrlo pol milijona ljudi za jetiko.** Dr. Nedeljković, docent zdravniške fakultete v Beogradu, je dal časniki karjem žalostne podatke o razširjenju jetike v Jugoslaviji. Vsak teden umre za jetiko okoli 1000 oseb. V zadnjih desetih letih je torej umrlo okoli 500.000 Jugoslovenov za to boleznijo. Če primerjamo umrljivost za jetiko pri nas z umrljivostjo v drugih državah, so te številke še strašnejše. Na vsakih 10.000 prebivalcev umre v drugih prosvetljenih državah osem ljudi za jetiko, pri nas pa 32. Ako hočemo pobijati jetiko, so potrebna zdravilišča, potrebni so disperzerji. Na Danskem so dosegli v zdraviliščih lepe uspehe. Pred leti je na Danskem umrlo na 10.000 prebivalcev 34 za jetiko. Danes jih umre samo sedem, na deželi celo samo pet. Podobno je na Angleškem. Na Francoskem je do leta 1921. umrlo letno povprečno 150.000 ljudi za jetiko, leta 1927. pa samo še 75.000. Med tem se je število postelj v zdraviliščih za jetične povišalo za 200 odstotkov. V Ameriki je kar 700 zdravilišč za jetične. «Prav-

Sven Elvestad:

9

PEST

Kriminalni roman.

(Iz norveščine prevedel J. M.)

«Dà, tako strašna je. Res je, kar ste rekli: kočijaž in mož s palico iz slonovine sta ena in ista oseba. Kadar gre s palico ven, se imenuje Brandt, kadar pa je kočijaž, je njegovo ime Ludvig Bjerke. Nobeno izmed teh dveh imen ni njegovo pravo.»

Krag je bil opazil, da je postala dama v zadnjih minutah mirnejša. Dà, ali se ni svetlikalo v njenih očeh nekaj kakor majhno zmagooslavje?

«Kakšno je njegovo pravo ime?» je vprašal. «Če bi to vedeli, bi vam bila jasna vsa skrivnost.»

Njen mirni in samozavestni odgovor ga je za trenutek presenetil. Zdajci pa se mu je zazdelo, da je razumel njeno samozavest. Kakor blisk hitro je skočil s stola in se obrnil proti vratom. Dama se je zasmejala in zasmehljivo rekla:

«Pozabili ste znake!»

Pri vratih je visoko vzravnan in resen stal mož s palico iz slonove kosti. Neslišno je bil vstopil. S sovražnim pogledom je ošvrknil Kraga. V roki je držal revolver.

Krag se je zganil. Zdaj sta bili vlogi zamenjani. Spoznal je, da je v oblasti tega moža.

XIII.

Detektiv je čakal, da bo mož s palico iz slonove kosti zdaj zdaj dvignil revolver in ga ustrelil ko psa. Za trenutek je bil trdno prepričan, da ga zanesljivo čaka smrt. Stopil je nekaj korakov stran in tako spravil mizo med sebe in napadalca.

Mlada dama je izginila, Krag pa je imel občutek, da je bila v stranski sobi.

Mož s palico iz slonovine je sledil z žarečimi pogledi vsem njegovim gibom. Kakor zver, prežeča na plen, je stal pred njim.

Zdajci je dvignil orožje. Krag je vedel, da ga more rešiti le najsikrajnejša hladnokrvnost. Sedel je mirno na stol, se zaničljivo zasmel nasproti revolverski cevi in rekel:

«Kako ste neumni.»

Možak je osupnil, vendar je še zmerom držal orožje proti Kragovi glavi.

«Vi me ne poznate», je nadaljeval Krag. «Ali mislite, da sem šel brez varstva v levjo jamo?»

«Čisto vas imam v oblasti», je odgovoril mož z odurnim glasom.

«Prav, prav», se je Krag spet smejal. «Bodiva odkritosrčna drug nasproti drugemu. Dà, začasno me imate v oblasti. Lahko me zdaj zdaj ustrelite. A kaj bi bila posledica tega? Pred hišo na vrtu in na cesti je najmanj petnajst policistov, ki bodo pridirjali semkaj, kakor hitro bodo zaslišali strel. Lahko mi verjamete, da je vila čisto obkrožena.»

«Preden potem jaz, boste umrli vi», je besno sikal možak.

«Bodite pametni,» je rekel Krag, «pogovoriva se mirno. Ali dovolite, da si prižgem cigareto? Ali tudi vam lahko eno ponudim?»

Krag je segel proti žepu, a ga je sredi giba ustavil možakov vzklik:

«Če le ganete prst, vas ustrelim.»

Krag je umaknil roko.

«Laže govorim, če kadim,» je rekel mirno, «samo zato sem hotel.»

Počasi se je čisto umiril. Če že mora tu umreti, hoče svoje zadnje trenutke preživeti, kakor gre za celega moža. Zmerom bolj sovražni so postajali pogledi njegovega nasprotnika.

«Stavil bi vam rad predlog», je dejal Krag. «Prej pa hočem vedeti, če me boste poslušali ali pa me takoj ustrelili.»

Z zaničljivim smehom je potegnil možak uro iz žepa.

«Dam vam še deset minut časa», je rekel.

«Morda se boste pa premislili, če bo moj predlog sprejemljiv,» je pripomnil Krag.

«Ne, čeprav bo morda vaš predlog sprejemljiv.»

«To so hudi pogoji,» je menil smehljaje se Krag. «Toda deset dragocenih minut je treba izkoristiti. Prosim vas, da me poslušate.»

«Govorite torej. Pa hitro.»

«Vi ste torej umorili ono dekle.»

«Kdo ve to?»

«Jaz.»

da» navaja, da umre v Beogradu 800 do 900 ljudi na leto za jetiko. To se pravi, da jih oboli za to boleznijo osem do deset tisoč na leto. V splošni bolnišnici je samo 150 postelj za jetične. Zato so zdaj začeli priprave za novo zdravilišče, ki bo stalo na Avali. Država je dala za to 52 ha zemlje. Dogradila je tudi vodovod. Okrožni urad za zavarovanje delavcev je dal v ta namen 12.500.000 dinarjev. Že danes je iz vse stare Srbije velik navaj na beogradsko bolnišnico. V mejah stare Srbije oboli na leto okoli 150.000 ljudi za jetiko. V teh krajih umre vsako leto 15.000 jetičnih. Za to ogromno število bolnikov je samo eno zdravilišče, in sicer v Surduljici.

* **Naš tobak za Nemčijo.** Iz Berlina poročajo, da so ugodno zaključena pogajanja med zastopniki naše monopolske uprave in nemško tobačno industrijo. Nemške tobačne tvornice iz Hamburga in iz Bremena so kupile od monopolske uprave 1.250.000 kg našega tobaka. To je prvi primer, da so nemške tobačne tvornice kupile tobak pri nas.

* **Lepa knjiga je najlepši piruh.** Naročite si roman «Dva človeka», ki stane vezan za naročnike «Domovine» le 30 Din (drugače 34 Din), nevezan pa 20 Din (drugače 24 Din). Na finem papirju natisnjena stane knjiga 50 Din. Ta znameniti roman, ki je izšel v nemščini že v nakladi 700.000 izvodov, mora biti v vsaki domači knjižnici. Pišite po položnico. Ko prejme založba denar, takoj odpošlje knjigo.

* **Smrtno nevarno povožen.** V nedeljo ponoči je neznan avto povozil na ovinku ob Vollerjevem posestvu v Košakih čevljarja Ignacija Preglja z Meljskega hriba. Nezavestnega so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Šofer je z vozilom izginil v noč. Pregelj se bori s smrtjo.

* **Važno za vse kupce.** Zaradi izredno velikega zahtevanja vzorcev sporočam vsem, ki naročujejo pri meni vzorce, naj počakajo pet do deset dni, to je tako dolgo, dokler vzorcev druge stranke ne vrnejo. S t e r m e c k i, Celje.

* **Smrtna nesreča železničarja.** Na jeseniški postaji se je zgodila nesreča, katere žrtev je postal 59letni železniški dnevničar Janez Družnik, po domače Povšenov, ki je zadnja leta stanoval na Hrušici. Družnik je prišel med odbijače, ki so mu strli prsni koš. Zakričal je še, nato pa omahnil mrtev.

* **Gozd je gorel.** V Zajasovniku je začel goriti velik gozd, last posestnikov Franceta Grabnarja in Janeza Novaka. Požar je sicer uspelo

ljudem v kratkem omejiti in udušiti, vendar pa imata posestnika precéj škode. Da je podtaknil ogenj, so ljudje osumili nekega 19letnega mladenciča, ki je doma pri Sv. Pavlu pri Preboldu in so ga po požaru videli bežati v smeri proti Vranskemu. Isti storilec je osumljen tudi, da je pred nekaj dnevi podtaknil na hlevu in kozolcu posestnice Križnikove v Zgornjem Motniku dve prižgani sveči, da bi zanetil ogenj, a so domači še v pravem času zapazili in preprečili nevarnost.

* **Za Veliko noč** kupite storjene ženske, moške in otroške obleke kakor tudi vse žensko in moško perilo po zelo znižanih cenah v Stermeckijevi tvornici perila in oblek v Celju.

Rekonvalescentom

in bolnikom na prebavilih predpisujejo tuzemski in inozemski zdravniki lahko hrano. Taka hrana, lahko prebavna in pri tem zelo redilna, so «Jajnine» (makaroni, spageti in juhne zakuhe), ki jih izdeluje naša domača tovarna «Pekate».

* **Veseli spomin na davno cvetno nedeljo** priobčuje pod naslovom «Sramota z velikim snopom» Podberajev Matijče v novi številki slikanega tedenskega časopisa za radio, gledališče, film, sport in modo «Naš val», ki izhaja vsak četrtrek zvečer v Ljubljani. Nova številka je izredno pestra. Joža Vombergar je prispeval «Zakletko Veroniko», Janko Kač slikano povestico «Soseska», Sel Catini nadaljevanje čedalje bolj zanimivega in zapletenega romana «Emilio Benini», Tone Čufar nadaljevanje izvirne komedije «Ameriška tatvina», Profesor Lucijan Marija Škerjanec je prispeval kritičen glasbeni pregled. Nadaljujejo se «Radijska tehnika» in zanimive beležke iz radijskega in filmskega sveta in nova «Kronika iz zgodovine ljubljanske radiofonije». Zadnji številki je priložena dvobarvna glasbena priloga «Mlajša ljubezen le živi...», tango iz izvirne radijske operete «Majde». Velikonočni številki bo pa priložena štiribarvna umetniška priloga na najfinem papirju, Maleševa «Slovenska madona». «Naš val» je edini slovenski tednik, ki prinaša ljubiteljem lepega štiva prispevke izpod peresa naših najbolj čitanih književnikov, ljubiteljem radia poleg 12stranske priloge s točnimi, lepo urejenimi in pregledno razvrščenimi programi vseh važnih oddajnih postaj še vedno aktualno radijsko tehniko, slike v radiu nastopajočih predavate-

ljev in pevcev in glasbenikov, ljubiteljem gledališča in ljudskih odrov slike, poročila in izvirne ljudske igre za naše podeželske odre, ljubiteljem filma pa slike in prispevke iz filmskih ateljejev. Pa še nekaj! Modna priloga v «Našem valu» je vedno aktualna in prinaša najnovejše modele in risbe novih modnih stvaritev. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod tega priljubljenega tednika. Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val», Ljubljana.

* **Zrtev nesreče.** V celjski bolnišnici je umrl 21letni hlapec Franc Koprivnik iz Križevcev pri Konjicah, ki mu je kolo voza zlomilo in zmečkalo levo nogo. Pojavilo se je zastrupljenje krvi, zaradi česar je bila zdravniška pomoč izključena.

* **Gospodarsko poslopje je zgorelo.** Nedavno ponoči je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Božnarja, po domače Mihovega, v Dobrušah. V poslopiju so bili mlatilnica in več kmetijskih strojev, ki jih je ogenj uničil. Ob poslopiju je bil privezan pes čuvaj, ki je v ognju poginil. Na kraj nesreče so prihiteli najprej gasilci iz Zapog in Vodice, kmalu nato pa tudi iz Smlednika z avtomobilom.

* **Smrtna posledica avtomobilskega divjanja.** Huda nesreča je zadela čevljarskega pomočnika Ignaca Preglja v Krčevini. Povožil ga je brezobziren avtomobilist, ki je nato zdrvel naprej ne oziraje se na ubogega ranjenca, ki ga je pustil ležečega na cesti. Preglja so odpeljali v bolnišnico, kjer pa je umrl.

* **Požar.** V Prepoljah sta zgoreli nova hiša in gospodarsko poslopje posestnika Martina Draškoviča. Škoda je le delno krita z zavarovalnino.

* **Dva soseda pogorela.** Nedavno ponoči je nastal požar na gospodarskem poslopiju posestnika Antona Damjaka v Spodnji Gorici, občina Rače. Vsi domači so spali, ko so jih sosede zbudili s strašno vestjo, da jim je imetje v plamenih. Zgoreli so gospodarsko poslopje, konjski hlevi skedenj, kolarnica in gospodarski stroji. Od Damjaka je preskočil požar na gospodarsko poslopje soseda Simona Peska ter mu ga uničil.

* **Obup starega rudarja.** V naselju Gabrovki pri Sv. Križu pri Litiji je bival že dalje časa upokojeni trboveljski rudar Janez Muren. Imel je lastno hišo. Poslednje čase je bil 68letni mož zelo zamišljen. Sosedom je pravil, da se jezi na domače in pa na težavne gospodarske razmere. Pred dnevi je odšel zdoma. Namenil se je v Kompolje, kjer ima njegov sin vinograd. Odločil

«Bežite! V desetih minutah bo ta priča mrtva.»

«Moje beležke o umoru pa so skrbno shranjene na policiji. Šef pozna vso zadevo.»

«Nič ne de. Potrebujem samo časa. V štiriindvajsetih urah bom že davno čez mejo. Kaj mi hočete še predlagati?»

«Dam vam možnost samomora», je rekel Krag zelo resno.

Možak se je glasno zasmel. Krag pa je nemoteno nadaljeval:

«Če me ustrelite, vas bodo v nekaj minutah zgrabili policisti, ki bodo bili prihiteli semkaj. Potem pa ne boste obtoženi samo zaradi umora deklice, temveč tudi zaradi umora detektiva Kraga. Razen vas bodo aretirani vsi stanovalci v hiši, tudi mlada dama, ki je bila pravkar tukaj.»

Krag je opazil, da zadnja beseda ni ostala brez vtiska na moža.

«Samo poizkusite, dotaknite se je!» je vzkliknil.

«Aretirana bo kot sokrivka», je rekel Krag. «Imamo jo že dolgo na sumu. Vidite, kakšnim nepravilnostim izpostavljate sebe in druge.»

«Kaj naj torej storim po vašem mnenju?» je zaničljivo vprašal mož.

«Zavežujem se s častno besedo, da celo uro ne bom storil ničesar proti vam, ako mi daste orožje, ki ga imate v roki.»

«In jaz?»

Vi lahko v teku te ure storite, kar vam je drago.»

«Ah lahko neovirano zapustim hišo obenem z mlado damo?»

Krag je razmišljal.

«Ne,» je rekel potem, «to je nemogoče. Hiše ne smete zapustiti. Vendar sicer lahko storite, kar hočete.»

«Vi me torej ženete v smrt?»

Krag je skomignil z ramami. Bil je do skrajnosti napet. Vendar pa je spoznal, da je začel s svojim mirnim nastopom dobivati tla pod nogami.

«Bilo bi smešno,» je rekel možak, «če bi sprejel vaš predlog. Nekaj drugega bi bilo, če bi me pustili iti in mi omogočili, da bi me celo uro nihče ne zasledoval.»

«Saj ne morete zapustiti hiše, ki jo obkrožajo policisti.»

V tem trenutku se je zaslišalo v tišini noči, kako so se odprla in zaprla vrata. Takoj nato so se čuli bližajoči se koraki. Zdajci je stala mlada dama med vrati. Bila je zelo bleda. Krag si je rekel, da njen povratek ne pomeni nič dobrega.

Trajalo je nekaj časa, preden je mogla izpregovoriti. Potem pa je rekla, obrnjena proti možu s palico iz slonove kosti:

«Ta gospod laže. Niti enega stražnika ni v bližini.»

«Ali je to res, Lina?»

«Zanesljivo. Pravkar sem bila preiskala dvorišče in vrt, pa tudi cesto.»

«Idi v svojo spalnico in me pusti, da se dalje porazgovoriva s tem gospodom. Vsa reč me res zanima.»

Dvignil je spet revolver in ga nameril proti Kragovi glavi.

Mlada dama je tiho šla in mimogrede pogledala Kraga s pogledom, polnim zaničevanja, a obenem tudi usmiljenja. Krag se je spoštljivo priklonil in ljubeznivo dejal:

«Lahko noč, gospodična.»

Mož s palico iz slonove kosti se je hripavo zasmel in pokazal svoje blesteče zobe, podobne zobovju roparske zveri.

«Vi ste vražji človek,» je rekel. «Vi bi bili izvrsten mož zame. No, zdaj ne boste imeli več priložnosti, vmešavati se v moje zadeve. Sedem minut je že preteklo.»

«Torej še tri minute,» je rekel Krag mirno kakor prej. «in mene ne bo več.»

«Čisto prav. Strel ne bo zbudil nikake pozornosti. Mlada dama in jaz sva sama v vsej hiši. Služinčad in vsi, ki stanujejo okrog, so na moje posebnosti navajeni. Vi ste se najbrž obesili zadržaj na moj voz. Torej ne ve nihče izmed vaših tovarišev, kje ste zdaj. Ves dan vas bodo potem iskali, toda slovitega Kraga ne bodo več našli. Bom že poskrbel, da se bo njegovo truplo dobro skrilo.»

«Dajte mi revolver!» je vzkliknil Krag.

se je, da bo preživel nekaj dni tamkaj. Ker je šel že večkrat za več dni zdoma, žena niti izpraševala ni, kdaj se bo vrnil. Proti svoji navadi pa se je stari Muren vrnil prej kakor običajno. Kakor so zdaj ugotovili, se je vrnil s Kompolja še tisto noč. Nihče ga ni slišal, ko je lezel v svojo čimnato na podstrešju. Dva dni nato, odkar je bil odšel Muren zdoma, je stopil eden domačih v podstrešno sobo in našel Murna mrtvega. Ustrelil se je bil v prsi.

* **Tihotapci saharina.** Ko je izginil z meje sneg, se je tihotapstvo z vso živahnostjo spet začelo. Ne mine skoro dan, da ne bi zasačili čuvaji meje tihotapcev. Enega izmed zadnjih večerov je presenetila patrolja dveh graničarjev tri tihotapce na meji pri Zgornji Jamnici. Ko so tihotapci ugledali graničarja, so jo ubrali naglo nazaj proti avstrijski strani in niso jih ustavili niti strelj, katere sta poslala za njimi oba graničarja. Pač pa so na begu pometali od sebe nahrbtnike s tihotapskim blagom. Graničarja sta na ta način zaplenila 32 kg saharina.

* **Na dosmrtno ječo obsojenega morilca Lombarda** so iz mariborske kaznilnice premestili v Mitrovico v tamošnje kaznilnico. V soboto popoldne sta ga odvedla tja dva stražnika močno vkleknjenega.

* **Drzen vlom na Trški gori.** V eni zadnjih noči so neznanzi vlomili na Trški gori v zidanico novomeškega gostilničarja g. Windischerja. Lopovi so se najprej dobro najedli, potem pa še napili. Toda s tem niso bili zadovoljni, zakaj odnesli so se 100 litrov vina in 100 litrov slivovke.

* **Obsojeni tihotapci konj.** Bilo je januarja letos. Graničar Anastas Andjelković je v temnih gozdovih pri Šmarati zasačil več moških, ki so nameravali spraviti v Italijo šest konj. Graničar jim je konje vzel in jih drugi dan odvedel na Rakek, kjer jih je izročil carinarnici v nadaljnje postopanje. Ko se je zvečer vračal k svojemu vođu, se je ustavil v Pudobu, kjer je začel zvečer goreti kozolec posestnika Zdravka Vilarja. Ko je pozneje krenil po cesti naprej proti Podgori, so ga napadli fantje. Branil se je. Toda premoči ni mogel kljubovati. Vzeli so mu puško in ga močno poškodovali na glavi in drugod. Dobil je hude poškodbe smrtno nevarnega značaja, toda v ljubljanski bolnišnici je okreval. Zaradi hude telesne poškodbe graničarja so se pred malim kazenskim senatom v Ljubljani zagovarjali štirje obtoženci. Razprava je pokazala žalostno gospodarsko sliko. Bili so obsojeni: Jože

**Le Riviera
terpentinovo milo
je za nas,
to je odslej
peric naših glas.**

IZDELANO NA PODLAGI OLIVNEGA OLJA

Baraga, posestnik iz Šmarate, na eno leto in šest mesecev, France Avsec, posestnikov sin iz Pudoba, na eno leto in osem mesecev, Feliks Avsec, posestnikov sin iz Pudoba, na deset mesecev in France Špel, posestnikov sin iz Podgore, na eno leto in štiri mesece strogega zaporja.

* **Nit ga je izdala.** Zaninivo detektivsko zgodbo so razvozljali te dni pri okrajnem sodišču v št. Lenartu v Slovenskih goricah. Februarja letos je bilo viomljeno na podstrešje posestnika Lovrenčiča v Zamarkovi in odnesena večja množina suhega mesa. Za storilcem je manjkala vsaka sled, le na lestvi so našli orož-

niki nit od obleke, ki so jo shranili. Te dni pa je bil zasačen pri vlamu pri posestniku Škamlecu v Partinju, 24letni Franc Senekovič. Ugotovilo se je, da izvira nit, katero so našli na lestvi pri Lovrenčiču, iz Senekovičevih hlač. Isto je potrdil tudi kot izvedenec krojač, katerega je sodišče zaslišalo. Senekovič je po brezuspešnem tajeju slednjic tudi ta vlom priznal.

* **Opljenjena blagajna hrastniške steklarne.** Ko je te dni zjutraj stopila snažilka steklarniške pisarne v Hrastniku Tilka Španova v pisarno, je zapazila odprto blagajno, a po sobi je bilo vse razmetano. Zato je o tem naglo obvestila blagaj-

«Ha ha ha! Vi ste dovtipni do zadnjega trenutka.»

«Če mi ne daste revolverja sami, sem...»

«No, kaj ste...?»

«Sem prisiljen, vam ga sam vzeti.»

«Le še poldrugo minuto. Ali ne boste izmolili zadnje molitve? Jaz bi to storil na vašem mestu.»

Oba nasprotnika sta si za mizo sedela nasproti. Krag blizu svetilke. Na mizi je ležala ura in tiktakala.

«Koliko še imam časa?» je vprašal Krag.

Možak je nekoliko pripognil glavo in pogledal na uro.

«Pol minute...»

V tem trenutku je zdrsnil Krag hitro ko jergulja pod mizo, jo dvignil z obema rokama in jo vrgl proti svojemu nasprotniku. Svetilka se je razbila in v sobi je nastala črna tema. Zaslišal je kletvico in strel in začutil, da je krogla oplazila njegovo roko. Skočil je k steklenim vratom na verando in jih razbil z brco, da so stekleni drobeci zafrčali po zraku. Trenutek pozneje je iz verande skočil na vrt.

XIV.

Nekaj trenutkov je stal Krag na vrtu in gledal okrog sebe.

Kam naj se obrne?

Iz sobe je slišal kletki moža s palico iz slonovine in ga mendrati po steklenih čepinjah. Zdajci

se je zasekal strel v noč in krogla je udarila z zamolklim pokom v bližnje drevo.

Zdaj je Krag našel pot in se je pognal v tek, kolikor so ga nesle noge. Kakor obseden je vpil mož iz sobe:

«Prekleti pes, naj te vzame hudič!»

Detektiv je hitel po poti, posuti s peskom, skozi grmovje. Ni se menil za to, da so ga teple veje in so se mu trni zapikavali v obraz in roke. Za seboj na dvorišče je zasišal besno renčanje in glasno lajanje. Velik pes je pritekel za njim, spremljan od kletvic in vpitja besnečega moža. Toda že je skočil Krag čez ograjo na cesto. Planil je k bližnjemu oglu, kjer je stal stražnik. K sreči je dobil tovariša, ki sta se bila pravkar srečala in sta se zdaj pogovarjala. Prestrašena sta zagledala detektiva dirjati k njima. Takoj sta ga spoznala. V eni sapi je zaklical enemu izmed njiju:

«Tecite, kolikor hitro morete, po vsej četrti in poiščite vse patrolirajoče stražnike. Recite vsem, naj pridejo takoj k vili konzula X. Potem pojdite h glavni stražnici, kjer boste prejeli nadaljnja navodila. Le hitro, hitro!»

Stražnik se je pognal skoroda v tek po cesti. «Vi pa pojdite z menoj», je rekel Krag drugemu stražniku.

Detektiv je pogledal okrog sebe. Prav na oglu je bila velika trgovina z dvema izložbenima oknom. Ne da bi okleval, je stopil Krag k enemu izmed oken in z ного razbil šipo.

Stražnik je glasno zakričal iz strahu.

Krag pa je nato stopil v notranjost trgovine. «V sili ne gre drugače», je mrmral. «Moram k telefonu.»

Našel je pisarno, odprl vrata in vstopil. V tem trenutku se je pokazal pri nasprotnih vratih prestrašen, mrtvaško bled obraz. Bil je trgovec, katerega stanovanje se je tiščalo trgovinskih prostorov. Bil je pomankljivo oblečen, v roki je držal revolver.

«Policija je, gospod», je vzkliknil Krag. «Kje imate telefon?»

«Roparji, tatovi!» je vpil trgovec tresoč se in zastavil pot Kragu z dvignjenim revolverjem.

Krag ga je rahlo porinil stran. Šele, ko se je pokazal uniformirani stražnik, se je trgovec umiril.

Krag je hitro stopil k telefonu, se zvezal s policijo in poklical šefa.

«Tu Asbjörn Krag. Koliko mož imate na razpolago?»

«Deset.»

«Pošljite jih takoj z vozom k vili konzula X.»

«Prav. Kaj se je zgodilo?»

«Gre za moža s palico iz slonove kosti.»

«Ali je v vili?»

«Da.»

«Dobro. Pridem tudi sam.»

Oba policista sta zapustila trgovino, ne da bi se brigala za trgovca, ki je stal poleg razbite šipe in vzdihoval.

(Dalje prihodnjič.)

ničarko Kvartičevo in šefa strokarne inž. Richarda Abla. Ugotovili so, da je tat pobral iz blagajne 10.000 Din gotovine, zlato uro in verižico. Pustil pa je drobiž in za 1000 Din kolkov. Vlom je bil izvršen prav strokovnjaško. Orožniki so nekega osumljenca že prijeli.

* **Založra v ciganskem vozu.** V Dajnkovi žlici v Mariboru je prišlo do ostrega prepira med 40letno ciganko Frančiško Baranjevo, ki stanuje poleg vagonarske kolonije v lastnem stanovanjskem vozu, in med njenim prijateljem Antonom Bajsom. Prepir se je končal tako, da je Bajs zagrabil škarje ter jih zasadi ciganki v prsi. Nevarno ranjeno so prepeljali v bolnišnico. Za Bajsovo dejanje je izvedel neki Josip Horvat, ki je dobival pri ciganki hrano. Oborožen z nožem in samokresom je prišel drugi dan v bolnišnico in povsod iskal Bajsa. Našel ga je potem v ciganskem vozu. Izposodil si je pri sosedu še sekuro, s katero je planil nad Bajsa ter mu zadal po telesu več nevarnih ran. Bajsa so prepeljali v bolnišnico, Horvata pa stražniki v zapor.

* **Desnico v spravo, v levici nož.** Ljubljanski mali senat je izrekel zlasti hudo sodbo proti dvema junakoma, ki sta bila iz mržnje ponoči napadla posestnikovega sina Žerka Stanka nedaleč od Čemšenika. Prvi obtoženec, Albin Grobljar, posestnikov sin iz Čemšenika, je najprej ponujal Žerku desnico v spravo, v levici pa je držal oster lovski nož. Žerko je spravo odklonil, češ: «Spravili se bomo pri belem dnevu!» ter je mirno odšel naprej. Grobljarjev tovariš, posestnikov sin Krivic Ivan, pa je skočil za njim in ga spodnesel. Nato je skočil Grobljar z nožem in ga sunil v hrbet. Rana je bila smrtnonevarna. Obsojena sta bila: Grobljar na eno leto in tri mesece robije in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti, Krivic kot pomagač pa na šest mesecev strogega zopora.

* **Zaradi dekleta** se je bil vnel prepir med pekovskim pomočnikom Alojzijem Roganom in Martinom Fidlerjem v Studenicah. Pri tem je Rogan segel po nožu in z njim zabodel v tilnik Fidlerja, ki so ga s smrtno nevarnimi poškodbami prepeljali v bolnišnico, kjer so mu rešili življenje. Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil Rogana na osem mesecev strogega zopora.

* **Strahovalca pohorskih kmetov.** Že od jeseni sta se klatila po Pohorju 61letni delavec Ivan Špes in 24letni njegov pajdaš Alojzij Verbek, oba od Sv. Martina na Pohorju, in kradla kokoši, purane, denar in obleko. Imela sta svoje gnezdo pri neki ženski, ki jima je pekla ovce in perotino, volno, ovc pa je spravljala v denar. Tako so nekaj časa imenitno živeli vsi trije, dokler se niso pojavili orožniki, ki so odgnali Špesa in Verbeke v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

* **Sirov napad** je bil izvršen ponoči v Dornavi pred hišo posestnika Kukovca. Ko je 21letni Franc Kukovec prišel iz hiše na cesto, je opazil tam pijanega moškega. Opozoril ga je, naj se odstrani in gre domov. Komaj pa je izrekel te besede, je pijanec potegnul nož in zabodel Kukovca naravnost v vrat, da mu je prerezal goltanec. Smrtno nevarno ranjenega Kukovca so takoj prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so izvršili operacijo.

* **Ubijalec lastne žene obsojen na smrt.** Okrožno sodišče v Šabcu je obsodilo na smrt na vesalih kmeta Ljubomira Ivanoviča iz Gornje Siplulje v jadranskem srežu. Ljubomir je z ženo Katarino živel v neprestanem prepiru, dasi je bila Katarina zelo dobra žena in gospodinja. Lani 4. decembra se je nekaj sprl s Katarininim bratom, katerega je v pretepu ranil z nožem. A ko je nato prišel domov, se je znesel še nad ženo. Vlekel jo je za lase in jo neusmiljeno bil s pestmi. Ženi se je naposled posrečilo, da mu je ušla. Napijenjajoč vse svoje moči, bila je, lroma na eni nogi in v drugem stanu, se je privlekla do ograje ob hiši sestre Ružice. Toda tu jo je dohitel Ljubomir, potegnul kol iz plota in začel udrihati po njej. Nihče se ni upal k njemu, dasi je uboga žena v silnih bolečinah vpila na pomoč. Celi dve uri je mlatil po njej, dokler ni bila mrtva. In še

potem je kakih desetkrat udaril po mrliču. Glavo ji je popolnoma razbil. Ker se je pritožil proti sodbi okrožnega sodišča v Šabcu, se je vršila zdaj razprava pred beograjskim kasacijskim sodiščem, ki pa je prvo sodbo potrdilo v vsem obsegu. Ljubomir šteje šele 29 let. Za njim, ko konča na vesalih, ostaneta dva otročiča brez matere in očeta.

* **Izsledeni ponarejevalci denarja v Zagrebu.** Po devetmesečnem zasledovanju je zagrebška policija izsledila ponarejevalce dvodinarskih in desetdinarskih novcev. Policijski organi so preiskali delavnico «Krom», ki je last Pavla Hudika, in našli v njej ves potreben material za izdelovanje ponarejenega denarja. Hudiku je pomagal izdelovati novce mehaniški pomočnik Franjo Hauzlarič. Zanimivo je, da ju je finančno podpirala neka bogatejša ženska, ki je vložila v to zločinsko podjetje nad 200.000 Din. Zaradi nadaljnje preiskave policija njenega imena ni objavila. Denar so morali vsekakor razpečavati neki ljudje, ki jih zdaj iščejo po Zagrebu in vsej savski banovini. Hudik se izgovarja, da denarja nista mogla tako dobro ponarediti, da bi se lahko razpečeval. Strokovnjaki pa so dognali, da se ponarejenci na zunaj skoro v ničemer ne razlikujejo od pravega denarja.

Ne pozabite

plačati naročnine še pred veliko nočjo! Velikonočna številka bo obsežnejša in njena vsebina posebno zanimiva. Žal Vam bo, ako je zaradi neplačane naročnine ne bi prejeli.

UPRAVA «DOMOVINE».

* **Tatica je v ustih skrila denar.** Mariborska policija je aretirala delavko Ano L., ki je osumljena, da je ukradla 1000 Din. Pri zasliševanju na policiji so na veliko začudenje ugotovili, da je aretiranka skrila nekaj kovancev v ustih. Prebrisanka je bila kljub odločni tajitvi oddana sodišču.

* **Obsojeni vlomilci.** Razprava proti petčlanski vlomilski družbi, ki je strahovala vso Dolenjsko, se je vršila v Novem mestu. Jožef Štangelj je bil obsojen na 15 let robije, na trajno izgubo častnih državljskih pravic, pet let prisilne delavnice in 600 Din globe. Kostanjevec na dve leti strogega zopora in 200 Din globe, Smolnikar na dve leti in dva meseca robije, na izgubo častnih državljskih pravic za tri leta in na leto dni prisilne delavnice, Jamnik pa na tri mesece in 14 dni zopora. Jamnik je kazen že prestal in je bil izpuščen. Vsi obsojenci morajo tudi plačati stroške za kazensko postopanje.

* **Nočni roparski napad.** V eni zadnjih noči je bil izvršen na cesti med Sv. Barbaro in Vurbergom roparski napad, ki pa k sreči ni uspel. Leopold Krojzl, 18leten hlapec, zaposlen pri upravi graščine v Vurbergu, je vozil ribe na trg v Maribor, odkoder se je v pozni noči vračal domov. Pri sebi je imel večjo vsoto denarja, ki ga je dobil za prodane ribe. Med potjo sta ga zaprosila dva neznanca, da ju vzame na voz. Krojzl pa prošnji ni ugodil, sklicujoč se na tozadevno prepoved graščinske uprave. Neznanca sta se nato molče odstranila. Krojzl je nadaljeval pot proti Vurbergu. Ko pa je dospel na cesto, ki drži od Sv. Barbare proti Vurbergu med gosto šumo, sta se zdajci pojavila dva neznanca, izmed katerih je eden skočil pred konja, da ju ustavi, drugi pa je iz cestnega jarka oddal zaporedno pet streliv iz revolverja. Napadeni hlapec je imel še toliko prisotnosti duha, da je z vso silo pognal konja in si tako rešil življenje in denar, ki je graščinska last. V velikem strahu niti čutil ni, da je ranjen, in šele ko je prišel domov, so videli, da ima obe nogi prestreljeni in da tiči v levi nogi naboj. Tudi na klobuku so našli dve luknji, izvirajoči od streliv. Ker je bila ob času napada globoka tema, Krojzl drznih rokovnjačev ni spoznal in tudi ne more trditi, da

bi bila istovetna z onima neznancema, ki sta ga pred eno uro prosila, da ju vzame na voz. Hudo ranjenega Krojsla so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* **Mlado pastirico pretepel in privezal v gozdu.** V Hočah je služila 12letna Tončka Goriškova pri posestniku Pušniku za pastirico. Gospodarjev, 23letni sin Rudolf Pušnik je deklico zelo pisano gledal in jo priganjal k vsakovrstnemu delu. Pastirica mu je morala tudi čevlje snažiti. Ko pa uboga deklica nekoč ni zmoglo dela ter Rudolfu ni očistilo čevljev, jo je sirovež pretepel, nato pa jo odvedel v gozd. Tam je ubogega dekleta privezal tesno k drevesu in ga na večer pustil v gozdu. Če ne bi prišel mimo neki človek, ki je iskal gobe, in rešil mlado pastirico, bi morala ta prebiti vso noč privezana v gozdu. Zaradi tega dejanja se je moral Rudolf Pušnik zagovarjati pred mariborskim sodiščem, ki ga je obsodilo na en mesec strogega zopora in na 100 Din denarne kazni pogojno za dve leti.

* **Iz zopora sta hodila krasit.** Veliki kazenski senat v Mariboru je razpravljal o nenavadnem primeru: sodil je dva obtoženca, ki sta ponoči uhajala iz zopora in storila na teh nočnih izprehodih več kaznivih dejanj. Sta to 23letni posestniški sin Simon Bezjak iz Rucarja in njegov pajdaš 26letni posestniški sin Matevž Kozel iz Velike Varnice, ki sta bila že večkrat kaznovana. Obtoženca sta lani prestajala kazni v zaporih sreskega sodišča v Ptuj. Bezjaku se je posrečilo ponoči pobegniti, a se je proti jutru spet vrnil v zapor. Na oknu celice je namreč izmaknil križ, ki ga je vselej spet postavil na prejšnje mesto, tako da jetničar ni opazil bega. Ko so v njegovo celico prestavili še Kozla, sta oba vsako noč pohajala na nočne izprehode, zjutraj pa se spet vračala. Na teh nočnih pohodih sta kaznenca vlamljala pri raznih okoliških posestnikih in kradla perutnino in jedila. Vse to sta nosila na Bezjakov dom, kjer so imeli pravcate pojedine. Ko sta se neke noči zelo dobre volje vračala v zapor, sta na cesti naletela na raznašalca kruha Osojnika Feliksa, katerega sta napadla in oropala. Vzela sta mu nekaj drobiža in štruco kruha. Senat je obsodil Bezjaka na eno leto in osem mesecev, Kozla pa na dve leti in štiri mesece robije, oba pa še na izgubo časti za tri leta.

* **Roparski napadalec se je vpisal pod napačnim imenom.** Mariborski veliki kazenski senat je sodil 39letnega delavca Feliksa Kosija iz Jaroslavcev, ki je obtožen roparskega napada. Obtoženica pravi, da je že 17krat kaznovani Feliks Kosij pred štirimi leti v družbi svojega brata napadel 68letnega posestnika Franca Herica. Roparski napad se je izvršil novembra 1. 1931, v Branišlavih. Ubogega starčka sta brata podrla na tla, ga davila in mu usta zamašila z robcem. Ko sta ga z udarci po glavi omočila, sta mu vzela 110 dinarjev gotovine in hranilno knjižico z vlogo 75 dinarjev. Brata Janeza Kosija so kmalu izsledili in že pred leti obsodili na eno leto in šest mesecev robije. Feliks pa se je srival pod imenom Franc Damiš, kateremu je bil ukradel delavsko knjižico in nekaj denarja. Obtoženec je krivdo odločno tajil in jo valil na že kaznovanega brata. Toda kljub temu je bil Feliks Kosij obsojen na dve leti in šest mesecev robije ter na pridržanje za dobo treh let.

* **Kazen za star greh.** Mali kazenski senat v Ljubljani je obravnaval tatvine, ki so se vršile že pred desetimi leti od novembra na glavni postaji v Ljubljani, odnosno v kurilnici. Bila je triperesna deteljica, ki je kradla kar na debelo. Dva železniška uradnika sta bila že leta 1927. obsojena pred takratno poroto. Tretji, glavni pobudnik, mostovni mojster Fran Bobek, po rodu iz Celja, pa je pred porotno razpravo pobegnil v Češkoslovaško, kjer je bil naposled zaradi nekega sleparstva obsojen. Bil je potem izgnan ter se je zadrževal v Avstriji, kjer so ga lani prijeli na podlagi tiralice ljubljanskega okrožnega sodišča in ga izročili našim oblastvom. Bil je obsojen na eno leto in osem mesecev robije in v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta.

* **Iz obupa v smrt.** Zadnje dni se je odpravil domu 50letni strojevodja Štefan Rancinger, stanujoč na Tezmem. Zavil je v rogoški gozd. Ko je prispel v zatišje, je potegnil iz žepa samokres in si pognal kroglo v čelo ter se zgrudil mrtev na tla. Kaj ga je gnalo v žalostno smrt, ni točno znano.

* **Roparski umor** je bil te dni izvršen nad mramarjem Francem Tretinekom v Marenbergu. Orožniki so za morilcem kmalu dobili sled. Aretiral so Maksa Gašperja iz Šmartna pri Slovenjgradcu, ki je priznal, da je umor izvršil. Izpovedal je, da je presenetil Tretineka, ko je popravljal uro. Pograbil ga je z roko za vrat in ga potem trikrat udaril s kolom po glavi. Ko je videl, da je Tretinek mrtev, je vzel iz predala nekaj denarja in srbirno uro. Prestrašil pa se je tako zelo, da ni več ničesar iskal, ampak da je potegnil. Prenočil je pri posestniku Matevžu Verdinskiu v Spodnji Vižingli, zjutraj naslednjega dne pa se je odpeljal v Slovenjgradec, kjer je več dni popival po raznih gostilnah. Gašperja so izročili marenberškemu sodišču.

* **Sorodnika je hotel umoriti, da bi se polastil zavarovalnice.** Pred malim senatom v Celju se je zagovarjal 26letni Franc Zupanc, zastopnik zavarovalnice «Slavije» iz Tremerja pri Celju, ki je bil obtožen, da je hotel v Tremerju umoriti svojega daljnega sorodnika Janeza Stvarnika iz Tremerja, da bi se polastil zavarovalnice. Franc Zupanc je bil zavaroval Janeza Stvarnika pri dveh zavarovalnicah. Da bi kmalu prišel do zavarovalnice, je Zupanc sklenil Stvarnika umoriti. Dne 21. februarja ga je izvabil iz njegove hiše v Tremerju, mu dal večjo količino žganja in nato odšel. Stvarnik se je napotil proti svoji hiši. Na stezi nad banovinsko cesto ob Savinji pa je Zupanc zdajci napadel Stvarnika, ga pahnil čez škarpo na cesto, ga večkrat udaril s palico po glavi, mu spodnesel nogo in ga prevrnil čez rob cestnega jarka, ki je bil napolnjen z vodo. Tam je pokleknil na Stvarnika in tiščal njegovo glavo v vodo, da bi ga zadušil. Stvarniku pa se je posrečilo dvigniti glavo. Začel je klicati na pomoč, nato pa ga je Zupanc izpustil in pobegnil. Franc Zupanc je bil zaradi poizkusa umora obsojen na sedem let robije.

* **Roparski napad pri celjski Glaziji.** Pred kratkim zvečer se je napotil posestnik Franc Nachberger, doma s Slivnega pri Laškem, iz Celja na Ložnico, da bi obiskal svojega brata. V bližini Škobernetovega hotela na Krekovi cesti ga je nagovoril neznan moški, ki ga je Nachberger prej videl v neki celjski gostilni. Neznane se je kmalu poslovil, Nachberger pa je krenil po Glaziji po poti, ki drži mimo vile gospoda dr. Serneca na Lavo. Na tej poti se je neznanec soot pojavil in zahteval od njega denar. Ker se Nachberger ni hotel odzvati pozivu, ga je neznanec udaril z nekim topim predmetom po glavi in ga ranil. Moža sta se začela ruvati, med ruvanjem pa je neznanec iztrgal svoji žrtvi denarico, vzel iz nje 550 Din, vrigel izpraznjeno denarico na tla in pobegnil. Nachberger je prijavil zločin policiji. Že ponoči je stražnik aretiral 23-letnega brezposelnega delavca Antona F. iz Celja. Delavec se je upr. aretaciji. Stražniku pa je uspelo obvladati nasilneža in ga odvesti na policijsko stražnico, kjer so Nachberger in nekateri drugi ljudje spoznali v njem onega moškega, ki je bil zvečer na Krekovi cesti ogovoril Nachbergerja. Aretiranec je bil ves krvav po desnem rokavu, roki in srajci. Kri izvira očitno od Nachbergerjeve rane. Pri aretirancu so našli 146 Din. Drugega dne so aretirali še nekega drugega moškega, ki je bil usodnega večera v družbi z aretirancem.

* **Ponarejeni kovanci.** Na sejnico predzadnji ponedeljek je prispela v Novo mesto posestnica Katarina Lojkova z Zajčjega vrha pri Stopičah. Nakupovala je krompir in kupnino plačala z drobižem, med katerim je bil tudi 20dinarski kovanec. Prodajalec, posestnik Alojzij Zupančič, iz Vapče vasi, ki je denar prešteval, je opazil, da kovanec ni pristen. Žena pravi, da je kovanec

prejela od neke Ljubljancanke. Denar je zelo spretno ponarejen.

* **17letni vnuk je ustrelil svojo staro mater.** V Veržeju se je pripetila usodna nesreča zaradi neprevidnega ravnanja z orožjem, pri kateri je izgubila življenje 78letna Terezija Topolovčeva. Nesreča je hotela, da je sprožil v njo smrtni strel njen lastni vnuk Janez Topolovec, ki ga je starčka ljubila z vso nežnostjo, on pa njo prav tako. Janez Topolovec je krojaški vajenec pri mojstru Alojziju Prelogu v Grabah. Te dni sta mojster in vajenec delala na «šteri» pri posestniku Antonu Prelogu v Veržeju. Tu je po končanem delu pozabil mojster svoj samokres ter je naslednjega dne poslal po njega svojega vajenca. Topolovec je samokres odnesel, med potjo se je pa zglasil na svojem domu v Veržeju ter vprašal po svoji stari materi. Ta je bila pri sosedih Anji Verzelovi. Njen vnuk je odšel za babico k Verzelovim ter jo našel sedeti za mizo. Prisedel je zraven in za šalo potegnil samokres. Naenkrat se je orožje sprožilo, starčka je presunljivo kriknila ter se zgrudila na tla. Vsi navzočni so bili kakor okameneli, nesrečni vnuk pa se je zgrudil na kolena poleg umirajoče babice ter jo jokajoč prosil za oduščanje. Nato je plaval kvišku ter pobegnil. Vrnil se je šele naslednjega dne domov.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

75LETNICA SLOVENSKE KORENINE.

Sesterže pri Pragerskem, aprila.

Dne 5. t. m. je slavil svoj god in 75letnico starosti g. Vinko Skamlič, dolgoletni organist, trgovec in gostilničar, po rodu od Sv. Benedikta v Slovenskih goricah. Že kot majhen deček je kazal veselje do glasbe in njegov stric Jakob, takratni učitelj in organist, mu je dal osnovne pojme o orglanju ter ga je tudi denarno podpiral, da je dovršil orglarsko šolo v Ljubljani v letih 1883. do 1885.

Leta 1886. je nastopil službo organista pri Sv. Andražu v Halozah, kjer je ostal do leta 1890. Tu se je tudi poročil z Emilijo Lahajnarjevo iz Doła pri Velikih Laščah.

Leta 1890. je prevzel službo organista v Cirkovcih na Dravskem polju, kjer je tudi odprl trgovino in gostilno. Tu mu je leta 1896. umrla soproga Emilija. Tri leta pozneje se je poročil v drugič, in sicer z Marijo Sagadinovo iz Župeče vasi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Iz tega zakona je devet živih otrok. Tu pa tam je začasnó opravljal službo organista tudi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, odnosno na Ptujski gori. V letih svetovne vojne je trgovino in gostilno popolnoma opustil.

Zdaj preživlja dneve svoje jeseni v Sesterzah na svojem posestvu in je kljub visoki starosti še zelo krepek. Čas si krajša z delom v čebelnjaku, na sadnem vrtnu in v vinogradu, a včasih tudi s sodarstvom.

Možu, ki je bil zmerom zaveden narodnjak in zvest čitatelj «Domovine», k jubileju iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo srečnih let.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Lucove nam pišejo: Otroci osnovne šole v Šulincih so imeli v nedeljo 31. marca lepo prireditve s tamburanjem, igrico, petjem, deklaracijami in telovadbo. Šola je bila nabito polna občinstva. Največja hvala gre šolski upraviteljici gospe Amaliji Kavčičevi in učiteljici gospodični Verici Bizjakovi, ki sta lepo pripravili deco. Prav je, da se vzgaja naša mladina v nacionalnem duhu. Posebno blizu meje je to potrebno.

Žalostna smrt otroka. V Srednji Bistrici v Prekmurju je štiriletni posestnikov sinček Ivan Sobočan pri obedu pogoltnil ostro kost, ki mu je obtičala v grlu. Otroka so sicer takoj prepeljali v bolnišnico, toda bolečine so bile tako hude, da je med potjo umrl.

NAŠI NA TUJEM

SMRTNA KOSA MED AMERIŠKIMI ROJAKI.

Cleveland, marca.

Mirka Premruja v East Norwalku je nedavno zadela huda nesreča. V njegovi hiši je nastal požar in se razširil na vse poslopje. Hiša je pogorela do tal. Premru je z ženo in dvema otrokoma komaj rešil golo življenje. Zgorelo jim je tudi vse pohištvo z obleko vred.

V West Newtonu je umrla Marija Brecljeva, rojena Vozljeva, stara 67 let in doma s Sv. Gore pri Zagorju.

V Sheboyganu je umrl Pavel Šuster, doma iz ljubljanske okolice. V Ameriki je živel 27 let.

V kraju Vollonsbeeju je umrla Marija Piličeva, stara 28 let, v Veslavburgu so pa pokopali Franca Barbiča, rojenega pri Voloskem.

V Frontenacu je 1. marca umrl Franc Terlep. Pokojnik se je rodil leta 1866. v vasi Kenovi na Dolenjskem. V Ameriki je bival 45 let. Zapustil je ženo, štiri sinove in dve hčerki.

V Sheboyganu je umrla Ana Baševa, rojena leta 1889. v Št. Janžu. Zapustila je moža in sedem otrok v starosti od sedmih do 23 let.

V Kenmoreju je umrla Alojzija Strletova, doma iz Gradišča, fara Rob pri Velikih Laščah. Stela je 57 let, zapustila je moža in deset otrok.

V Brooklynu je umrl 80letni Franc Tassotti. Pokojnik je bil eden najstarejših tamošnjih naseljencev. Živel je 40 let v Ameriki. Za njim zalujeta dva sina in hčerka.

V Clevelandu je umrl 38letni Viktor Stek, doma iz Male Račne, v Red Lodgeju so pa pokopali 57letnega Valentina Manceta.

V Elyju je umrl 64letni Janez Marolt, doma iz Sodražice. Pokojnik je bival 33 let v Ameriki. Prav tam so pokopali tudi 26letno Marijo Glačovo.

V kraju Green Bayu je umrla 68letna Ana Kocjanova, v Calumetu pa je umrl 36letni Janez Kocjan, doma iz Črnomlja v Beli Krajini. V Ameriki je živel skoro 50 let.

Rudolf Volčanšek v Clevelandu je opazil, da mu nekdo krađe denar iz obleke v spalnici. Ker ni mogel tatu do živega, si je pomagal na drug način. Pritrdil je puško na vrata tako, da bi se sama sprožila, če bi kdo odprl vrata. Zvečer je Rudolf nenadno začul, kako je v sobi odjeknil strel. Ko je prihitel tja, je našel brata smrtno nevarno ranjenega na tleh. Krogla ga je bila zadela v trebuh. Brata Jožeta so prepeljali v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati. Nekaj dni pozneje je umrl. Rajniki je štel šele 23 let in žalujejo za njim mati, štiri brati in sestra.

61letni Janez Zorman v Clevelandu je šel obiskat sorodnike. Ko je zavil čez ulico, ga je podrl avtomobil. Zormanu so prepeljali v bolnišnico, kjer je pa kmalu umrl. Pokojnik se je rodil v vasi Klenku pri Slavinji. Zapustil je ženo in pet otrok. V Ameriki je bival 31 let.

Žalostna smrt je doletela tudi Janeza Leskovca v Girardu. Šel je z mlajšim sinom po opravkih v mesto, a nazaj grede se je ustavil v Slovenskem domu. Ko je hotel v klet, mu je spodrsnilo in je padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Pokojnik je zapustil ženo in osem otrok. Rodil se je v Rovtali na Notranjskem.

Predsednik Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev g. Pavel Bolha je po opravkih v domovini. Zastopa ga podpredsednik g. Franc Dobršek, Recklinghausen-Süd, Ruhrstrasse 33.

Iz Gerthe pri Bochumu (Nemčija) nam pišejo: Na velikonočni ponedeljek bo imelo Jugoslovensko delavsko društvo skupno z Jugoslovenskim narodnim ženskim društvom obdarovanje otrok s pirhi. Prireditve bo v Schaadejevi gostilni pri celi Lothringenu. Začetek ob 16. uri. Vabljene tudi sosedni rojaki.

Nepojasnjena smrt rojaka v Ameriki. Dne 21. aprila lani je izginil 40letni Andrej Šuštar, pô rodu iz Trpčana pri Ilirski Bistrici, ki je bil več let zaposlen v severnoameriški naselbini Luzerna Minesu. Nedavno so lovci našli njegovo okostje v samotnem gozdu. Ali je šel sam v smrt, ali je postal žrtev zločina, ni znano. Za njim jočejo tri sirote.

Usoda Ivana Podržaja. Ivana Podržaja, ki je bil, kakor smo že poročali, nedavno v Ameriki obsojen zaradi dvoženstva na več let ječe, niso zaprli, temveč so ga poslali na opazovalni oddelek za umobolne v newyorški bolnišnici.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 5064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; 11. landija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace

ŽENSKI VESTNIK

PAZITE NA NOGE!

Majhna otiska, ožuljenje je pogostoma vzrok dolgotrajnim bolečinam na nogah, včasih celo neozdravljive rane ali raka, in to samo zaradi neprevdnosti.

Ako pada komu kaj na noge, naj se sezuje takoj, četudi ni nič posebnega, in naj si masira udarjeno mesto, nato naj si dá obkladek ali z mrzlo vodo, a še boljši je vroč obkladek. Nekaj dni tople senene kopeli za nogo in vroči seneni obkladki, mazanje z arniko, in preprečeni bodo hudi nasledki. Ako pa bolečina ne pojenja, pojdi k zdravniku. Ako je pa noga zelo poškodovana, pojdi pa takoj k zdravniku in ne čakaj, da se prične rana gnojiti.

Ako si si ožulila nogo, ne smeš nositi barvastih nogavic, če nimaš rane dobro zavezane. Posebno je nevarno z ranjeno nogo hoditi okoli gnoja, ker če nimaš dobre obutve, je skoro izključeno, da bi gnojnica ne zmohčila rane, kar je pa pri kidanju gnoja za rano najbolj nevarno, posebno pa še konjski gnoj.

Če imaš kurja očesa, ne nosi tesnih čevljev, in ne čakaj, da se vname prst. Bolje je nositi za eno številko večje obutev, kakor pa da imaš vse noge ožuljene in polno kurjih očes, ki skoro ni zdravila zanje. Kdor dobi enkrat kurje oko, ta ga bo moral prenašati vse življenje. Zato pa naj matere pazijo pri otrocih, da jim ne bodo kupovale premajhnih čevljev, ker je za otroka bolje, da je bos, kakor pa da ga ožuli čevlji ali da dobi kurje oko. Noge so steber človeka, gleda se preveč in vendar premalo nanje. Preveč v tem oziru, da mora biti obutev tudi na kmetih in tudi v hudi zimi teha, in da se lepo oprime nog.

Vsako ranico na nogi je treba hitro ozdraviti, nogo držati na miru, kopati v otrobih in zavijati v platno. Sploh je treba pri ranah malo več paznje in previdnosti. V vsaki hiši bi morala biti majhna lekarna z malo arnike, joda, špirta in čistimi opranimi platnenimi krpami, da je vse pri rokah, kadar se kdo kaj rani.

Za kuhinjo

Dušeno svinjsko meso. Kos svinjskega mesa od plečeta daj v kozico. Zraven daj narezane čebule, en lavorjev list, deset poprov, limonovo lupinico. Osoli in prilij toliko vode in belega vina (vsakega pol), da je meso skoro pokrito od tekočine. Nato dobro pokrij in duši tako dolgo, da je meso skoro že mehko, potem odkrito postavi v pečico, da se sok pokuha in meso malo popeče. Ko je pečeno, meso zreži in zloži na topel krožnik ter ga polij s precejnim sokom. Zraven lahko daš valjance in pa gorčico.

Goveje meso z mandeljnovim hrenom. Skuhaj goveje meso v juhi, najbolje je od sprednjega prsnega kosa, in k temu mesu pripravi tole omake: V kozici razpusti tri deke sirovega masla, vsuj noter še tri deke moke, in ko se moka malo popraži, zalij s tremi decilitri mleka in dobro premešaj. Ko je omaka vrela pet minut, stresi zraven pet dek olupljenih zmletih mandeljinov, osoli in malo posladkaj. Preden daš na mizo, primešaj k omaki še pest naribanega hrena.

Telečji nadevani zrezki. Nareži telečje zrezke, jih tenko potolci in osoli. Štiri deke slanine prav drobno zreži in jo prepraži v kozici, nato postavi na hladno, da se shladi. K hladni slanini primešaj strok dobro stlačenega česna, malo timjana, malo limonove lupinice in šestnajstinko litra kisle smetane. Vse skupaj dobro zmešaj in namaži s tem nadevom zrezke; nato jih zvij v obliki klobase in vsakega poveži z nitjo. V kozico položi najprej tenko narezane slanine, na slanino pa pripravljene zrezke ter malo narezane čebule in pokrito peci. Ko so zrezki že napol pečeni, jih pomaži še z ostalim nadevom, potresi z drobtinami in jih peci do mehkega. Po potrebi prilij eno ali dve žlici vode ali juhe. Ko so zrezki gotovi, odstrani niti, zloži na topel krožnik, polij s sokom in daj na mizo.

Iz suhih gob pripravljena juha, ki se od svežih prav nič ne razloči. Deni v kozico dve žlici sirovega masla, nekoliko drobno zrezanega zelenega peteršilja in žlico moke ter naredi lepo rumeno prežganje. V to stresi 10 do 15 dkg lepo osnaženih in prekuhanih suhih gob v listih (ker je bolje, da niso drobno sesekljane) in nekoliko mehko kuhane karfirole. Vse to zalij z govejo ali karfiolno juho in po potrebi še malo osoli. Preden jo daš na mizo, prideni malo kisle smetane in pusti, da še malo prevre. Poleg juhe daj na mizo v jajcu omočene in oprazene na kocke zrezane žemlje.

Praktični nasveti

Oglje za likanje kaj rado nagaja, treba je pihati vanj, treba je mahati z likalnikom, da se razgori. Pri tem se zapraši vsa soba s pepelom, gospodinja postane trudna in nevoljna. Temu lahko odpomagamo, če kupimo cev, kakršne rabimo za pečice: trideset do štirideset centimetrov bo dovolj dolga cev. Nasuj žerjavico v likalo in na žerjavico oglje, postavi na oglje cev in skozi ta dimnik se bo razžarelo vse oglje in likalnik bo vroč. Da boš pa imela še manj jeze, skrbi vedno, da imaš nekaj oglja vedno na peči, da bo suh. Oglje ima namreč to lastnost, da silno vleče vlogo nase, in vlažno oglje nerado gori.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 14. do 21. aprila.

Nedelja, 14. aprila: 7.30: Vpliv krme, podnebja in tal na sposobnost mleka (inž. Srečko Šabec); 8.00: Cvetke, povejte ve (plošče); 8.20: poročila; 8.30: religiozne speve bo pel Joža Likovič; 9.10: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.30: prenos iz stolnice, vmes bo pel zbor bogoslovcev pasion; 11.00: Velikonočni običaji; vrsta zvočnih slik, ki jih je napisal Joža Vombergar; izvajal jih bo radijski dramski studio; režija Pogorelec; 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 15.00: plošče po željah; 16.00: V cvetju in zelenju (sodelovali bodo baritonist Tone Petrovič, Vida Rudolfova in radijski orkester; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: Zakleta Veronika, pravljica zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice; napisal Joža Vombergar; izvajal jo bo radijski dramski studio; 21.30: čas, poročila; 22.00: Pomladi vse se veseli (plošče).

Ponedeljek, 15. aprila: 12.00: orglje na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Iz raznih dežel (plošče); 18.00: Velikonočne črtice (Gustav Strniša); 18.20: harmonika na ploščah; 18.40: slovensčina (dr. Rudolf Kolarič); 19.10: zdravniška

ura (dr. Bogomir Magajna); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas, poročila, jedilni list, program za torek.

Torek, 16. aprila: 11.00: šolska ura; Velikonočni običaji (vrsta zvočnih slik); 12.00: Po polju že rož'ce cvetejo (narodne na ploščah); 12.50: poročila; 13.00: čas, Saloma pleše (plošče); 18.00: otroški kotichek; Cvetice govore (Vladimir Kapus); 18.20: Higijena kmetijskega otroka (Zajc-Boškovičeva); 18.40: nemščina (dr. Rudolf Kolarič); 19.10: Radijske motnje (univ. profesor Marij Osana); 19.30: nacionalna ura; 20.00: volilno in politično poročilo; 20.10: čas, jedilni list, program za sredo; 20.25: Chopinov večer (klavir solo bo izvajala Marta Osterc-Valjalova); 21.30: čas, poročila; 21.50: slovenske narodne z orkestrom bodo peli Zupanova, Banovec in Jug; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 17. aprila: 12.00: instrumentalne solistične točke na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Debussy: Nokturni (plošče); 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci; 19.05: prenos Bachovega «Matejevega pasiona» z Dunaja; 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Četrtek, 18. aprila: 12.00: iz Verdijevega «Rekvijema» (plošče) 12.50: poročila; 13.00: čas, cerkveni zbori na ploščah; 18.00: duhovne kozaške pesmi na ploščah; 18.20: Slovenski velikonočni običaji (Joža Vombergar); 18.50: Berlioz: Sanje — trpijenje (plošče); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: postne pesmi bo pel Ciril-Metodov zbor; 20.45: Haydn: Sedem besedi (radijski godalni kvartet); 21.45: čas, poročila.

Petek, 19. aprila: 19.00: zbor bogoslovcev bo pel Jeremijeve žalostinke; 19.30: Wagner: Odlomki iz Parsifala na ploščah; 20.00: prenos iz Prage: Stabat Mater; 22.00: čas, poročila.

Sobota, 20. aprila: 12.00: Bach: Maša v h-molu (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Bach: Maša v h-molu (plošče); 18.00: prenos zvonjenja in velikonočne procesije od cerkve sv. Petra v Ljubljani; 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.50: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20.00: trnovski cerkveni zbor bo pel velikonočne pesmi, vmes radijski orkester; 21.30: volilno in politično poročilo; 21.45: čas, poročila; 22.00: V novo življenje (plošče).

ZANIMIVOSTI

KAKIH ZVIJAČ SE POSLUŽUJEJO VOHUNI.

V zadnjih dveh letih so v raznih državah Evrope prijeli kakih 600 vohunov, kar kaže, da se danes mnogo več ljudi peča z vohunstvom kakor pred vojno. Neki tajni agent, ki zasleduje vohune, je nedavno opisal nekaj vohunskih zvijač.

Pred kratkim so v Nemčiji ugotovili, da ruski vohuni pošiljajo svoja poročila v Rusijo v trdo kuhanih jajcih. Ta jajca pomešajo med nekuhana, ki so namenjena za trg. Ko so preiskali ta jajca in jih olupili, so na kuhanem beljaku pod lupino zapazili razločno pisanje. Natančnejša preiskava je potem ugotovila: Ako zmešaš sladkor in galun, dobiš tekočino, s katero lahko pišeš po jajcu. Ta pisava se na jajčni lupini nič ne pozna. Ko pa je jajce skuhano, je pisava vidna na kuhanem beljaku v notranjosti.

Z lahkoto se skrivajo stenografirana poročila v šivih oblek in perila. Šiv je enkrat lahko dolg, enkrat pa kratek. Tako sestavljeni šivi utegnejo pomeniti toliko kolikor brvojavljene vesti. Nemogoče je nadzorovati vezanine. Tu lahko vsaka vez pomeni svojo črko. Fino šivano perilo neke vohunke je dalo več sto besed dolgo poročilo. Vohunko so prijeli le zaradi tega, ker se je ženski detektivki, ki jo je preiskala, zdelo sumljivo, da fine vezanine in čipke in natančni šivi na perilu niso v skladu z razmerno slabim blagom njenega perila.

Svetlobne znake more danes dajati vohun že pri polni dnevni svetlobi več kilometrov daleč.

Elegantna

tudi za malo denarja!

Tovarna perila in oblek Stermecki, ki izdeluje vso najmodernejšo konfekcijo, je letos zopet znižala cene, in sicer tako, da stanejo:

obleke	42 in 69 Din
kostumi	255 in 280 Din
plašči	190 in 270 Din
bluze	21 in 26 Din
krila	59 in 75 Din

TRGOVSKI · DOM
Stermecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

CELJE št. 97

Zahtevajte ilustrirani cenik in vzorce!

To stori lahko s posebnimi svetilkami (z infrardečimi žarki). Te znake utegne podnevi opaziti samo tisti, kateri nosi nalašč za to pripravljene naočnike. Vohun, ki sedi v hiši kakega sovražnega mesta, ponoči lahko daje znake skozi dimnik, in sicer z omenjeno svetilko. Te znake more opaziti samo letala, ki lete visoko v zraku.

Ko se je v Ženevi Društvo narodov posvetovalo o mandžurskem vprašanju, so japonski agenti hotelskim slugam in sobaricam dajali menitne napitnine samo zato, da so jim ti oddajali papirne odpadke iz papirnih košev vseh lenevskih hotelov, v katerih so stanovali državni. Japonska delegacija pa je v hotelu «National» imela poseben urad, v katerem je dolga vrsta jezikovnih strokovnjakov preučevala posamezne besede v 40 jezikih popisanih lističev.

V rusko-japonski vojni so Rusi izgubljali zaradi tega, ker je rusko uradništvo bilo tako podkupljivo. Japonci so za denar lahko kupili vsako rusko vojaško skrivnost. Čim važnejša je bila taka listina, tem več so Japonci zanj plačali. Če je bilo zapisano na listini «Zaupno» ali «Strogo tajno», so Japonci kmalu imeli vsebino v rokah. Naposled so ruska oblastva začela označevati za «zaupne», «tajne» in «zelo tajne» le take listine, ki so bile brez pomena, prav važne so pa pošiljali brez označbe, kar je pomagalo.

Vohunka, preoblečena v postrežnico, je snala okna nekega evropskega poslaništva v sovražnem mestu. Natančno so jo opazovali, ko je odhajala z dela domov in zmerom so jo preiskali, preden je odšla. Nikdar pa niso ničesar našli. Toda kaj je pomagala vsa preiskava, ko pa je ženska z belo cunjjo, s katero je brisala okna, dala znake človeku, ki je sedel v sobi nasprotne hiše in zapisoval njene znake. Znaki so bili dogovorjeni: Kadar je z belo cunjjo brisala od zgoraj navzdol, je to pomenilo nekaj drugega, kakor če je brisala s cunjjo od leve na desno.

Vohuni so kmalu iznašli, da je mogoče nevidno pišavo ustvariti na ta način: da aspirin raztopi v vodi. S to tekočino so pisali in nihče ni videl pisave, dokler papirja ni razsvetlila ultravijolna svetilka. Večkrat se zgodi, da vohuni svoja poročila zavijejo v pločevinaste stročnice, ki so tako majhne, da jih lahko vtaknejo v nosnico ali pa jih privežejo na koncu trakov za čevlje. Vsihi imajo svoje zapiske spravljene tudi med tobakom v pipi, kar je zelo ugodno, ker lahko pipo prižgo in tako s tobakom zgori tudi nevarni papir, če grozi nevarnost.

Vse to si izmišljajo ljudje in se izpostavljajo smrtni nevarnosti zaradi denarja.

× **Priprave za razpravo proti marsejskim atentatorjem.** Kakor javlja «Petit Parisien» iz Marseille, so obširne sodne spise o marsejskem atentatu prepeljali v Aix en Provence, kjer se bo pred tamošnjim porotnim sodiščem vršila razprava. Dan razprave še ni določen. Da bi se preprečili morebitni izgredi, je spremljalo spise več policijskih uradnikov. Glavni zagovornik obtožencev, Desbons, je stavil predlog, ki je zbudil največje začudenje. Zagovornik namreč trdi, da zunanji minister Barthou ni bil ubit od glavnega obtoženca, temveč po naključju od strelca, ki so jih oddali policijski uradniki proti morilcu. Zagovornik je zahteval, naj se predvajajo pred sodiščem vsi filmi, ki so bili zaplenjeni. Predlog je bil odklonjen.

× **Prvi nabori v Nemčiji.** Zakon o organizaciji nove nemške vojske še ni objavljen, delajo pa se povsod velike priprave. Izšla je že naredba, da se izvede zdravniški pregled letnika 1915., od katerega bo potrjenih okoli pol milijona mladeničev, ki bodo služili dve leti. Mimo tega bodo pozvani letniki 1901. do 1909. na osemtedenske vojaške vaje, in to letnik za letnikom. Vsem stanovalcem, uradom in podjetnikom, ki so nameščeni v bivših vojašnicah, so lokali odpovedani. Razen tega pa je objavljen tudi zakon o razlastitvi zasebnih zemljišč v vojaške namene, to je za ureditev vojaških vežbališč, letališč in trdnjav.

× **Med gromom je padel meteor.** Dne 2. t. m. kmalu po 9. uri dopoldne so prebivalci med Santsom in Curiškim jezerom zaslišali silno bobnenje. Treskanje je bilo tako silno, da so ponekod, tako v Toggenburgu, šklepetale šipe v oknih in so nekatere tudi počile. Hiše so se tako silno stresle, da se je ljudi polastil velik strah, češ da je potres. V mestu Curichu so tudi slišali to treskanje, a so mislili, da je bilo oddaljeno grmenje. Preiskava je nato ugotovila, da tresenje in grmenje nista bili od potresa, ampak da je blizu Toggenburga padel na zemljo velik meteor in se razletel.

× **15 siromakov je zgorelo.** Nedavno zgodaj zjutraj je nastal v Užhorodu na Češkoslovaškem požar v nekem skladišču sena in slame. Ker je pihal močan veter, se je ogenj hitro razširil. Ko je začelo goret, so stanovalci bližnjih hiš opazili, kako beži iz skladišča na vse strani več prestrašenih, napol nagih ljudi. To so bili siromaki, ki so prenočevali v senu in slami. Bili so pa samo oni srečniki, ki so ležali pri kraju; drugi so se bili zarjili globoko v seno in ti so postali žrtev plamenov. Šele čez nekaj ur so se mogli gasilci približati pogorišču in tedaj so začeli odkopavati trupla nesrečnih žrtev. Z dolgimi železnimi kavli so vlekli iz kupa žarečega pepela trupla brez glav, obžgane roke in noge, pa tudi cela trupla. Izkazalo se je, da je doletela v gorečem senu smrt 15 siromakov. Nekatera trupla so bila tako obžgana, da se ni dalo ugotoviti, kdo so žrtev.

× **Ruski stratostat v višini 40 kilometrov.** Poseben stratosferni balon brez posadke se je dvignil v višino 40 km. Balon so vodili s posebnimi radiotelegrafskimi napravami. Balon je nepoškodovan pristal 200 km daleč od Moskve.

× **Brezsrčna mati obsojena na smrt.** Te dni je bila izrečena v Berlinu sodba v obravnavi proti 24letni Charlotti Jünemannovi, ki je pustila v svojem stanovanju na Weinstrasse unareti od lakote tri svoje otroke v starosti od štirih mesecev do treh let in pol. Višek razburljive obravnave je dosegla izpoved obtoženkinine svaka, ki je pripovedoval, kako je 3. februarja zjutraj odkril zločin. Najmlajša dva otroka sta bila že mrtva, najstarejši je pa ležal ves izčrpan na tleh v predsobi. Obtoženka je prava uganka, kajti za njen zločin ni bilo mogoče najti varietnega in zdravi pameti dostopnega nagiba. Morda je vplivalo na njo to, da so njenega moža nedavno odvedli v umobolnico in da se je morala z otročički sama prebijati skozi življenje. Pomankanja pa ni trpela, ker je dobivala od socialnega urada podporo, ki je zadostovala za skromno preživljanje. Jünemannova je rada zahajala v krčme, kjer je v družbi sumljivih moških dajala za pijačo. Živila in nakazila za mleko, ki jih je dobivala od socialnega urada za svoje otročičke,

je prodajala ali pa dajala drugim. Pri prvem zaslišanju na policiji je izjavila, da se je hotela otrok odkrižati, ker je hrepenela po svobodi. Med obravnavo je pa prvotno izjavo preklcala in se zagovarjala, da svojih otročičkov ni hotela spraviti s sveta. Sodni izvedenec, ki jo je preiskal, je prišel do zaključka, da je sicer duševno manj vredna, da pa za svoje dejanje odgovarja. O materinski ljubezni ni pri nji nobenega sledu. Jünemannova je bila obsojena na smrt.

× **Terjatve proti Kreugerju znašajo 350 milijard dinarjev.** Dne 31. marca je potekel rok za prijavo terjatev konkurznih masi švedskega bančnika Ivarja Kreugerja. Sodišče je dognalo, da znašajo terjatve proti masi pokojnega Kreugerja 2.943.000.000 švedskih kron (350 milijard dinarjev).

× **S strojno puško na državnega tožitelja.** Iz Chicaga poročajo: V nedeljo 24. marca so neznaní tolovaji v avtomobilu s strojnico hoteli umoriti državnega tožitelja Tomaža Courtneya, katerega sovražijo zato, ker tolovajem hudo stopa na prste. Zgodilo se je takole: Ko je čikaški državni tožitelj v spremstvu svojega prijatelja stopil iz hotela in sedel v svoj avtomobil, je po drugi strani ceste privozil zaprt črn avto, v katerem so sedeli trije mošje. Ta trojica je naenkrat začela s strojno puško divje streljati v Courtneyjev avto. Državni tožitelj in njegov prijatelj sta se brž potuhnili in skrila za voz. Krogle so razbile šipe in gornje dele, onadva spodaj v vozu pa sta ostala nepoškodovana. Nato so zločinci naglo oddrli.

× **Zdravstveni drobiž.** Švedski zdravniki pravijo, da so šolski otroci, ki premalo spijo, za 25 odstotkov bolj bolni kakor drugi. — Rumena luč v delavnicah ima po novejših raziskovanjih dražilen vpliv ter povečuje delovno sposobnost. — Ricinovo olje je bilo že starim Egipčanom zelo cenjeno zdravilo. — Proti božjasti pomagajo baje piki čebel, ki nabirajo med iz cvetov žlahtnega kostanja. Za silo učinkuje baje tudi med iz teh cvetov vsak dan k zajtrku.

× **Umor s kugo.** Lani je v Kalkuti v Indiji nenadno umrl za kugo indijski bogatin Amarendra Pande. Oblastva so pa začela stikati, zakaj bi bil rajni umrl za kugo, ki je sicer nikjer drugod v bližini ni bilo. Posledica teh preiskav je bila, da so čez več mesecev zaprli pokojnikovega polbrata Benojendra Pande'a, ki je tudi večkratni milijonar, in uglednega kalkuitskega zdravnika dr. Bataharajo. Poleg teh dveh so zaprli še dva druga zdravnika. Te dni je bila v Kalkuti sodna obravnava proti vsem tem obtoženem, češ da so umorili Amarendra Pandeja s kužnimi bakterijami. Obtožnica je trdila, da se je umor izvršil zato, da bi umorjenčev polbrat prišel v posest umorjenčevih milijonov. Preiskava je dalje ugotovila, da so kužne bakterije bile ukradene v znanstvenem zavodu za kužno bolezen v Bom-

Najlepše ure življenja

preživi človek, kadar čita napete romane, ko pošlje svoje misli v čudovit svet fantazije in se tako popolnoma odtrga od vsakdanjih skrbi. Romani iz «Jutrove» knjižnice so zato najbolj učinkovito sredstvo za odmor duha, njegovo pomladitev in splošno pomiritev. Vse skrbi, ki nas tarejo čisto le zaradi naše črnoglednosti na življenje, se ob interesantnih dogodkih, zapletljajih in razvozljajih v teh romanih razblinjajo v nič. Močni in borbeni se spoprimejo zopet z neprilikami vsakdanjega življenja.

Privošči si jih vsakdo!

Tek. št.	Naslov knjige	Broš.	Vež.
1.	Blagajna velikega vojvode	Din 8—	Din 14—
2.	Lucifer	8—	14—
3.	Tigrovi zobje	8—	14—
4.	Pater Kajetan	8—	14—
5.	Zvestoba do groba	8—	14—
6.	Onkraj pragozda	8—	14—
7.	Misterija	8—	14—
8.	Razpad carstva	8—	14—
9.	Roman treh src	8—	14—
10.	Rdeča megla	8—	14—
11.	Hektorjev meč	8—	14—
12.	Papežinja Fausta	15—	20—
13.	Lov na ženo	10—	15—
14.	Ugrabljeni milijoni	15—	20—
15.	Milijonar brez denarja	8—	14—
16.	Železna cesta	15—	20—
17.	Rdeča kokarda	15—	20—
18.	Zlati panter	10—	15—
19.	Seržant Diavolo	15—	20—
20.	Belfegor	15—	20—
21.	Možje	15—	20—
22.	Gusar v oblakih	15—	20—
23.	V krempljih inkvizicije	25—	32—
24.	Do Ohrida in Bitolja	6—	—
25.	Gostilne v stari Ljubljani	6—	—
Vseh 25 knjig		Din 258—	Din 390—

Poština znaša: za 1 knjigo Din 2—, za 2 knjigi Din 3—, za 3 knjige Din 4—, za 4 knjige Din 6—.

Od 5 knjig do 9 knjig Din 8—, za 10 knjig Din 10—, za 25 knjig Din 20—.

PRI ODJEMU VSEH KNJIG ŠE PO 10 % POPUSTA.

Knjige naročite pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani.

baju. Dalje trdi obtožnica, da so morilci rajnega milijonarja hoteli že dvakrat umoriti. Prvič so njegove naočnike namazali z bakterijami telarusa, da bi z naočnikov prišle bakterije skozi ranico na nosu v kri in ga tako umorile. Rajni je takrat res obolel, toda nagla zdravniška pomoč ga je rešila smrti. Ker se je prvi poizkus umora ponesrečil, so zdaj poizkusili umoriti milijonarja s kužnimi bakterijami. To se je pa zgodilo takole: Nekega dne se je rajni Pande pripeljal v Kalkuto z vlakom. Ko je zapušal vlak, je v gneči prišel do njega obtoženi zdravnik dr. Bataharia. V roki je imel iglo za vbrizgavanje, namočeno v kužne bakterije. To iglo je skrivaj potisnil milijonarju v roko in ga čisto malo ranil. Ranica je bila tako neznatna, da je rajni niti opazil ni. Ni pa dolgo trajalo, ko je roka začela otekati in kuga je umorila milijonarja. Minilo je le o dni. V tem času pa je angleška policija bila neprestano na delu ter iskala sledov za zločinci. Toda fisti policijski uradnik, ki je prvi prijel obtožence in jih zaslišal, je kmalu nato na čuden način umrl sredi preiskave. Državni tožilec, ki je sestavljal obtožnico, je tudi umrl prej, preden je bila obtožnica končana. Sodišče je zdaj obsodilo milijonarja Benojendro Pandeja in zdravnika dr. Batahario na smrt. Dva druga zdravnika pa sta bila oproščena. Pritožba je bila zavrnjena.

× **Elektrika iz vetra.** V nekem berlinskem predmestju postavljajo elektrarno, ki bo obratovala s turbinami na veter. Ta tok bodo izkoriščali v glavnem za namakalno napravo velikega ozemlja s sadnim drevjem.

× **Petrolej iz premoga.** V Billinghamu na Angleškem grade tvornico, ki bo izdelovala petrolej iz angleškega premoga. Tvornica bo dogotovljena še letošnjo pomlad in bo začela takoj obratovati.

× **Okamenela jajca nojev.** Pri nekem znanstvenem izkopavanju na Kitajskem so našli nedavno okamenela jajca, dolga 15 cm. Njih lupina je močna tri milimetre. Torej so znatno večja od dinosavrovih jajc, ki so jih našli v Mongoliji. Ta jajca so preiskali in ugotovili, da morejo biti le nojeva in da so bili nekdanj noji večji, kakor so danes. Sodeč po zemskih plasteh, v katerih so našli jajca, morajo biti stara najmanj milijon let.

× **Najstarejši plug.** V muzeju v Hannoveru hranijo plug, ki je najstarejši na svetu. Našli so ga med staro šaro pred leti v Aurichu. Plug je izdelan iz enega kosa hrastovega debla in je dolg tri metre. Starost pluga so ugotovili po daljšem preučevanju in trde strokovnjaki, da izvira iz leta 3500. pred Kristom. Šteje torej nad 5000 let.

× **Iz opičjega življenja.** Prav zanimivo je, da opice v starosti prav tako osivijo kakor človek in da je prstni odtisk orangutana že marsikaterega strokovnjaka spravil v zadrego zavoljo svoje sličnosti s človeškim prstnim odtiskom.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Napredoval je.

Sodnik: «Vaš poklic?»
Obtoženec: «Orehe prodajam!»
Sodnik: «Ali ste se vedno ukvarjali s tem poslom?»
Obtoženec: «Ne. Začel sem z Iešniki, potem sem pa počasi napredoval.»

Iz otroških ust.

Nežica: «Jakec, igraja se očko in mamico. Ti boš očka, jaz pa bom igrala mamico.»
Jakec: «Za kaj takega si preneumna. Ti bi lahko igrala le očko.»

Milijoni.

A: «Jaz računam samo z milijoni.»
B: «Ali ste bančni ravnatelj?»
A: «Nisem, pač pa gojim bakterije.»

Tovarištvo.

Sinko: «Očka, kaj je tovariš?»
Oče: «Tovariš je mož, ki dela isto kakor jaz.»
Sinko: «Potem je stric Melhijor tvoj tovariš!»
Oče: «Zakaj?»
Sinko: «Ker tudi on poljublja našo služkinjo!»

Ameriška.

«Koliko let si dobil?» je vprašal star jetnik novinca na jutrnem sprejehu.
«Pet let.»
«Zakaj?»
«Oropal sem Trgovinsko banko. A ti?»
«Deset let, ker sem to banko ustanovil.»

Napredek.

«Torej, gospod Mrhovc,» pravi gospodinja, «ali plačate ali pa se izselite.»
«Rajši se izselim, gospa Čebulajjeva. Hvala! Moje dosedanje gospodinjstvo so zmerom oboje zahtevale!»

Maščevanje je sladko.

A: «Tile praški umorijo vse baciše prehlada, gospod.»
B: «To ne zadostuje. Jaz bi rad takšne praške, da bi bacili poginili počasi in med mukami!»

Pri vojakih.

Narednik: «Kaj ste po poklicu?»
Novinec: «Igralec, gospod narednik.»
Narednik: «No, potem pa le glejte, da boste igrali pri nas vlogo dobrega vojaka!»

Dober zdravnik.

Janez: «Naš zdravnik je pa res dober človek. Od nobenega bolnika ne zahteva plačila.»
Matija: «Od česa pa potem živi?»
Janez: «Od tega, kar mu morajo plačati zakoniti dediči njegovih bolnikov.»

Dva nasprotnika.

Gašper: «Kakor krvoločna zver se mi zdite, ko tako poželjivo grizete meso.»
Miha: «Vi pa meni kakor vol, ker žvečite samo zelenje.»

Listnica uredništva

Več dopisov smo odložili za prihodnjo številko.

Kerkrade. Objavili bomo prihodnjič.

Regerča vas. Kadar prejmemo izžrebanja, jih objavimo.

MALI OGLASI

Posnemalnice in brzoparilnike

daje na obročna odplačila «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25. Sprejema potnike. 81

74 Semena, oblačilno blago

in vse potrebščine kupujte vedno v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.

3 Prima sportne suknjiče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd. kupite zelo ugodno v Ljubljani pri Preskerju, Sv. Petra cesta.

Manjše posestvo

v Jurkloštru pri Laškem se proda za 16.000 dinarjev. Od glavne ceste je oddaljeno četrt ure, od železniške postaje pa dve in pol ure. Na njem se redi lahko ena krava. Več pove Karel Krajnc, Veliko Širje, pošta Zidani most. 85

Posestvo

s skromnim stanovanjem in gospodarskim objektom vzame ena, odnosno tri družine takoj v zakup (na polovico). Dopisi: Društvo «Tabor», Ljubljana, poštni predal 308. 87